

Rannsóknarskýrsla Epic Stays

Þörfin fyrir óhefðbunda gistingu í ferðapjónustu um alla Evrópu

1. útgáfa 2024

Ljósmynd: Letteran Lodges, Derry, Írland

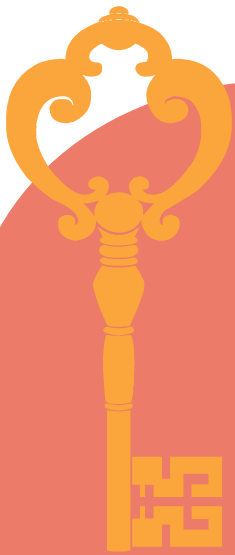
EPIC STAYS er með
levfi

Co-funded by
the European Union

Fjármagnað af Evrópusambandinu. Skoðanir og álit sem koma fram eru hins vegar einungis

EFNISYFIRLIT

01

Inngangur

02

Bakgrunnur og samhengi

- Evrópskt stefnumótunarumhverfi
- Innsýn inn í sértækar lausnir fyrir hvert land

03

Fræðilegur kafli

- Akademísk rannsókn á óhefðbundinni gistingu
- Flokkun á Epic Stays óhefðbundinni gistingu
- Yfirlit yfir heimildir fræðilegs kafla

04

SVOT-greining og horfur

05

Rammi og hæfniviðmið

- Almenn lýsing á hæfniviðmiðum
- Kjarnaþættir færni fyrir sjálfbæra ferðaþjónustu og óhefðbundina gistingu

06

Mælt er með

07

Heimildir

EPIC STAYS er með
levfi

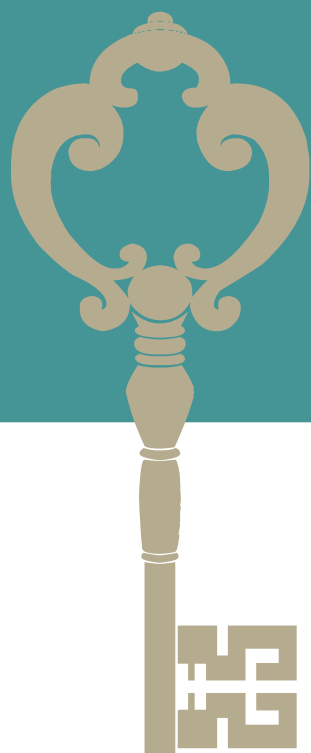

Co-funded by
the European Union

Fjármagnað af Evrópusambandinu. Skoðanir og álit sem koma fram eru hins vegar einungis höfundar (höfunda) og endurspegla ekki endilega skoðanir Evrópusambandsins né Framkvæmdarstofnunar Evrópu um menntun og menningu (EACEA). Hvorki Evrópusambandið né EACEA bera ábyrgð á þeim.

01

Inngangur

Myndheiðursvísun: Meridaunia, Ítalía

Leiðarvísir að rannsóknarskýrslu Epic Stays

Þessi rannsóknarskýrsla, með titlinum "Þörfin fyrir gistingu í óhefðbundinni ferðapjónustu um alla Evrópu", er yfirgripsmikil greining sem miðar að því að kanna kosti, áskoranir og helstu drifkrafta í eftirspurn eftir gistingu í óhefðbundinni ferðapjónustu (ATA) um alla Evrópu. Þessi skýrsla er lykilútkoma Epic Stays-verkefnisins, frumkvæðis sem miðar að því að styðja smáfyrirtæki í óhefðbundnum ferðapjónustu með því að bjóða upp á fræðsluefni, verkfæri og nýstárlega ramma. Sérstakur áhersla er lögð á lönd eins og Írland, Niðurlönd, Ísland, Ítalíu og Slóveníu, enda endurspeglar þessi svæði fjölbreyttar þarfir, reglugerðarumhverfi og tækifæri innan evrópsks geira óhefðbundinna gististaða.

Markhópar, tilgangur og möguleg áhrif Epic Stays-verkefnisins

Epic Stays-verkefnið beinist að smá- og meðalstórum ferðapjónustufyrirtækjum, stofnunum sem veita starfs- og menntunarþjálfun (VET) og hagsmunaaðilum innan staðbundinnar ferðapjónustu til að kynna sjálfbærar, einstakar og upplifunaríkar gistinguöguleika. Með því að einblína á þarfir veitenda óhefðbundinnar gistingu stuðlar verkefnið að endurvakningu dreifbýlis og styður efnahagsleg, félagsleg og umhverfisleg markmið um allt Evrópu. Með þessari skýrslu stefnir Epic Stays-verkefnið ekki aðeins að því að varpa ljósi á núverandi strauma og eftirspurn heldur einnig að útvega hagsmunaaðilum framkvæmanlegar aðferðir, færni og innsýn sem nauðsynleg er til að sigla og skara fram úr í síbreytilegu landslagi óhefðbundinna gistinguöguleika í ferðapjónustu.

Aðferðafræði

Vinnsla þessarar skýrslu fól í sér ítarlega yfirferð og greiningu á óbeinum gagnahæðum, stefnumótandi skjölum og viðeigandi fræðilegri heimildasafni til að setja ATA í samhengi við víðtækari strauma og reglugerðir. Þó að skýrslan sé takmörkuð vegna þversniðs-aðferðar sinnar, veitir hún yfirlit yfir ástand geirans árið 2024, þar sem fram koma nýjar þarfir og tækifæri. Þessi frumstæð, eiginleg nálgun gerði kleift að kanna ítarlega málefni sem tengjast tilteknum geira og varða samstarfslönd, auk þess sem alþjóðleg sjónarmið um sjálfbærni og dreifbýlisaðgerðir voru bætt við.

Uppbygging þessarar rannsóknarskýrslu

Skýrslan er skipulögð í sjö meginhluta, sérstaka kafla sem miða að því að byggja upp samhangandi skilning á geira óhefðbundinna gististaða, með áherslu á bæði fræðilegu og hagnýtu víddir sjálfbærrar þróunar ATA.

Kafla 1 kynnir innleiðingu í evrópska geira óhefðbundinna gististaða og veitir yfirlit á hásstigi yfir vaxandi eftirspurn eftir slíkri gistingu í Evrópu. Hann kynnir hugmyndina um ATA (alternative tourism accommodation), skilgreinir einstaka eiginleika hennar sem aðgreina hana frá hefðbundnum hótélum og undirbýr sviðið með umfjöllun um víðtækari félags- og efnahagsleg og umhverfisleg ávinning ATA, svo sem möguleika hennar til að styðja dreifbýlisbúskap, efla menningararfleifð og mæta síbreytilegum væntingum nútímaferðamanna.

Í 2. kafla skýrslunnar er fjallað ítarlega um evrópskt stefnumótunarumhverfi sem hefur áhrif á gistingu í óhefðbundinni ferðapjónustu. Þar er skoðuð stefna á vettvangi ESB, svo sem Græna stefna Evrópu (European Green Deal) og Heimsmarkmið Sameinuðu þjóðanna um sjálfbæra þróun (SDGs), og tengsl þeirra við ATA. Þar á eftir koma landstengdar innsýnir með sérstakri greiningu á Írlandi, Hollandi, Íslandi, Ítalíu og Slóveníu. Hvert landskafla skoðar staðbundin áskoranir, svo sem reglugerðarbundnar takmarkanir, þrýsting á húsnæðismarkaði og umhverfissjónarmið, og veitir þannig fjölbreytta mynd af stöðu mismunandi svæða innan ATA-geirans.

3. kafla kynnir samantekt fræðilegra rannsókna á ATA, þar sem skoðuð eru þemu eins og sjálfbærni, stafræn truflun og neytendahættir. Einnig er flokkað mismunandi tegundir óhefðbundinna gististaða, þar á meðal bútique-hótel, vistgistingar og heimagistingu, auk þess sem rætt er um hlutverk vettvanga eins og Airbnb í að lýðræðisvæða ATA- -

valkosti. Þessi hluti festir skýrsluna í traustum fræðilegum rannsóknum og býður upp á innsýn sem staðfestir markmið og tillögur verkefnisins.

Byggt á bókmenntaskoðuninni kynnir kafli 4 heildstætt hæfniramma sem er sérsniðinn að ferðaþjónustufyrirtækjum sem starfa innan ATA-geirans. Ramminn dregur fram kjarnahæfni sem nauðsynleg er til sjálfbærrar og farsællar stjórnunar á ATA, svo sem stafræna læsi, viðskiptavinaviðskipt og umhverfisvernd. Þessar hæfnipættir þjóna sem grunnvísir fyrir fyrirtæki sem leitast við að uppfylla nútímaleg viðmið um ábyrga og samkeppnishæfa ferðaþjónustu.

Kafli 5 inniheldur SWOT-greiningu og stefnumótandi kortlagningu gagnvart sjálfbærnistefnum sem veitir styrkleika-, veikleika-, tækifæra- og ógnargreiningu (SWOT) og kortleggir niðurstöðurnar gagnvart lykilstefnum um sjálfbærni. Hann veitir yfirlit yfir hvernig ATA samræmist alþjóðlegum sjálfbærniverkefnum og fjallar um sértæka styrkleika og áskoranir geirans. SWOT-greiningin greinir einnig svæði til vaxtar og nýsköpunar og kynnir skýra stefnu fyrir ATA-fyrirtæki sem stefna að því að auka sjálfbærniflutning sinn.

6. kafli kynnir safn framkvæmanlegra tillagna sem ætlaðar eru til að hjálpa ferðaþjónustufyrirtækjum, VET-stofnunum og stefnumótendum að efla sjálfbærna og þolinna ATA-geira. Áhersla er lögð á að efla þátttöku heimamanna, innleiða hringrásarhagkerfisvenjur og nýta stafræn verkfæri til markaðssetningar og stjórnunar.

Í lokakaflanum er að finna völdan lista yfir heimildir og frekari úrræði sem styðja greiningu skýrslunnar. Þessi úrræði veita hagsmunaaðilum aðgang að frekari rannsóknum, stefnumótunarrámmum og bestu starfsháttum sem geta stutt við langtímaþróun og sjálfbærni ATA-geirans.

Aðaláhersla þessarar rannsóknarskýrslu

Skýrslan leggur áherslu á nauðsyn samþætts, hæfnismiðaðs nálgunar á valfrjálssa gistingu í ferðaþjónustu um alla Evrópu. Hún viðurkennir umbreytingarkraft þessa gistingarforms og dregur fram hvernig skipulögð stefna, byggð á stefnumörkunarvitund og hagnýtri færni, getur haft veruleg áhrif á ferðaþjónustugeirann. Rannsóknarskýrsla Epic Stays stefnir að því að útvega fjölbreyttum hagsmunaaðilum – þar á meðal smá- og meðalstórum fyrirtækjum (SMF), staðbundnum ferðaþjónustuaðilum, stefnumótendum og stofnunum sem veita starfsnám og starfsmenntun (VET) – nauðsynlega færni, þekkingu og verkfæri til að taka upp og innleiða sjálfbærar aðferðir á skilvirkann hátt. Þessi tvískiptu áhersla á stefnumálaramma og hagnýta færni tryggir að aðilar sem bjóða upp á gistingu í óhefðbundinni ferðaþjónustu (ATA) uppfylli ekki aðeins reglugerðarstaðla heldur leggi einnig virkan sess í viðtækari sjálfbærnimarkmið.

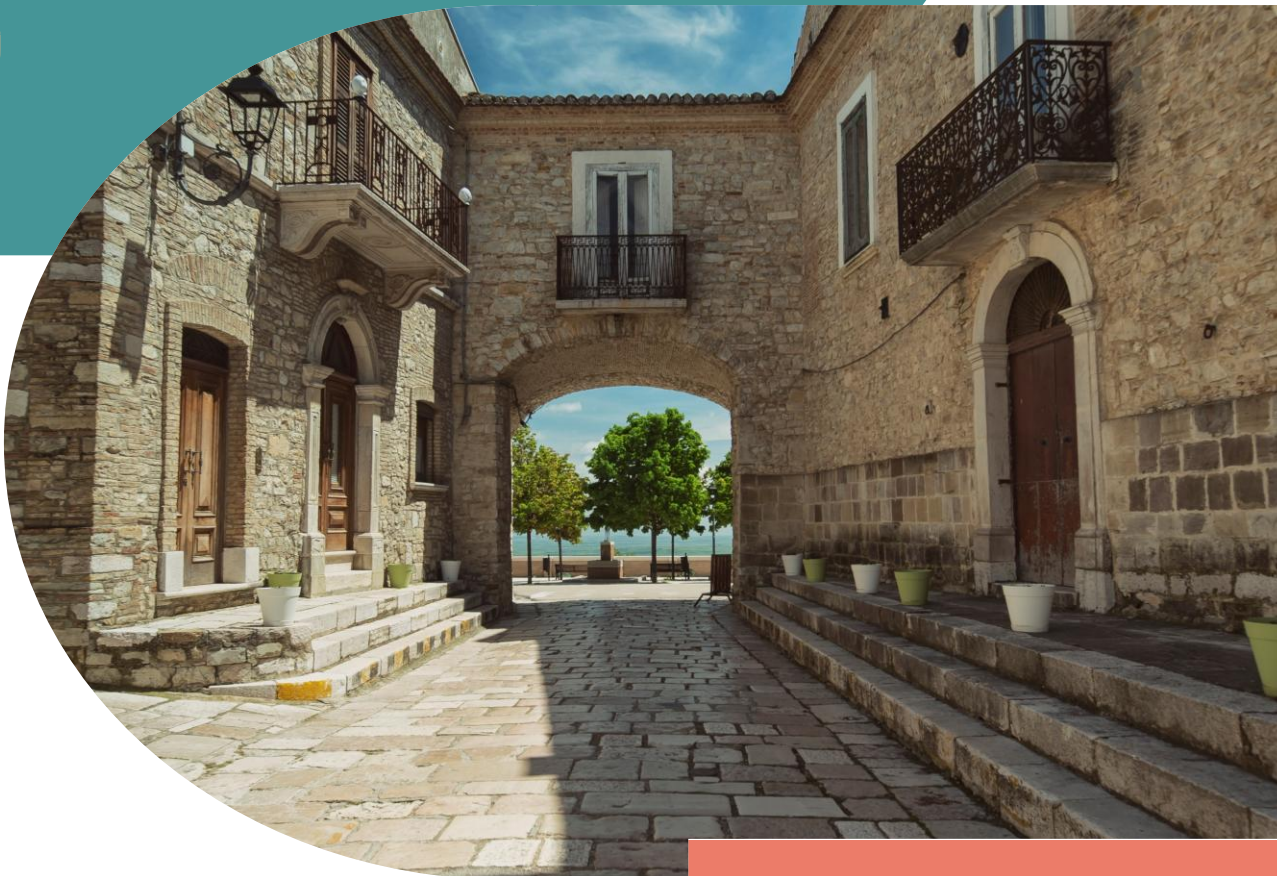
Sérstaklega er lögð áhersla á að efla efnahagslega seiglu í dreifbýli. Önnur gistimöguleikar geta örvað staðbundna efnahagskerfi, skapað atvinnutækifæri og stuðlað að varðveislu menningararfs. Með því að styðja ATA-líkön eins og vistgistingarstaði, búthótel og samfélagsmiðaðar aðgerðir eins og Albergo Diffuso, gerir skýrslan sér í hugarlund ferðamannalandslag sem stuðlar bæði að umhverfisvernd og menningarlegum ekta. Þessi líkön samræmast vel alþjóðlegum sjálfbærniverkefnum, þar á meðal Evrópsku grænu sáttmálanum og sjálfbærnimarkmiðum Sameinuðu þjóðanna (SDG), sem styðja ferðaþjónustu með litlum umhverfisáhrifum, endurreisn dreifbýlis og samfélagsmiðaða þróun.

Rannsóknarskýrsla Epic Stays þjónar sem vegakort og veitir framkvæmanlegar upplýsingar um þá hæfni sem þarf til að vafra um þennan síbreytilega geira. Hún kynnir ramma með grunn- og framhaldshæfni – sem nær yfir stafræna markaðssetningu, umhverfisstjórnun, samstarf við heimamenn og upplifun gesta – sem gerir ATA-veitendum kleift að aðlagast síbreytilegum væntingum ferðamanna, nýta stafræna palla á skilvirkann hátt og innleiða sjálfbærar starfshættir.

02

Bakgrunnur og samhengi

- Evrópskt stefnumótunarumhverfi
- Innsýn inn í sértækar lausnir fyrir hvert land

Ljósmynd: Meridaunia, Ítalía

Evrópskt stefnumótunarlandslag

Kortlagning evrópskra og alþjóðlegra stefna um sjálfbærni

Þessi kafli lýsir hvernig Epic Stays-verkefnið er kortlagt gagnvart evrópskum og alþjóðlegum frumkvæðum, þar á meðal grænu sáttmálanum í Evrópu, sjálfbærnimarkmiðum Sameinuðu þjóðanna og Tourism4SDGs-áætlun Ferðamálastofu Sameinuðu þjóðanna.

Til að hefja skýrsluna er yfirlit yfir nokkra lykilmælikvarða gistirýmis birt í töflu 1 og töflu 2. Gögnum er safnað frá ferðamálastofu hvers lands, UNWTO, þjóðlegum fjölmiðlum og World Travel and Tourism Council. Þar sem nákvæmar tölur eru áætlaðar eða ekki enn tiltækar eru tölurnar skráðar sem áætlanir eða nálganir.

	Iceland	Ireland	Italy	Slovenia	Netherlands
 INTERNATIONAL ARRIVALS 2023	2.3 million	9.5 million	65 million	6,2 million	20 million
 NUMBER OF HOTEL BEDROOMS	12,300 2023 estimate	65,000 2023 estimate	1.1 million 2023 estimate	34,700 2023 estimate	140,000 2023 estimate
 NUMBER OF BED NIGHTS	8 million 2023 estimate	40 million 2023 estimate	440 million 2023 estimate	16 million 2023 estimate	122 million 2023 estimate
 MAIN COUNTRY INTERNATIONAL TOURIST ORIGIN	USA	USA	Germany	Germany	Germany
 NUMBER OF 4* HOTELS	50 approximately	150 approximately	4,000 approximately	80 approximately	1,125 approximately
 NUMBER OF 3* HOTELS	100	500	1,028	100	300

Tafla 1. Helstu gistimet

	Iceland	Ireland	Italy	Slovenia	Netherlands
 TOURISM CONTRIBUTION TO GDP	8.6%	4.8%	13%	12%	4.3%
 AVERAGE DAILY RATE (ADR)	€160	€125	€150	€85	€135
 REVENUE PER AVAILABLE ROOM (REVPAR)	RevPAR of €120	RevPAR of approximately €90	RevPAR of €102	RevPAR of €55	RevPAR of €95
 OCCUPANCY RATE	75% in 202	72% in 2022	68% in 2022	65% in 2022	71% in 2022
 NUMBER OF CAMPSITES	200 approx.	200 approx	1,500+	100 approx.	2,000+

Tafla 2. Helstu gististöðvarmælikvarðar

Hinn Evrópski græni samingur (e. European Green Deal)

Evrópska græna stefnan er heildstætt safn stefnumótandi aðgerða og áætlana sem Evrópusambandið (ESB) hefur sett fram til að takast á við umhverfisáskoranir og stuðla að sjálfbærri þróun (Consilium, 2021). Hún var kynnt í desember 2019 sem lykilþáttur í aðgerðum ESB til að verða fyrsta loftslagshlutlausa heimsálfan árið 2050. Helstu markmið Evrópsku grænu stefnunnar eru meðal annars að draga úr nettó losun gróðurhúsalofttegunda um að minnsta kosti 55% árið 2030 miðað við 1990, gróðursetja 3 milljarða viðbótartrjáa í ESB fyrir árið 2030 og verða fyrsta loftslagshlutlausa heimsálfan fyrir árið 2050. Sum helstu meginviðmiðin til að ná þessum markmiðum eru meðal annars:

- **Loftslagshlutleysi:** Að ná kolefnishlutleysi í losun gróðurhúsalofttegunda árið 2050 til að bregðast við loftslagsbreytingum.
- **Hreinn orka:** Að færa sig yfir í sjálfbærari og hringrásarhagkerfi með áherslu á endurnýjanlega orkugjafa og aukna orkunýtni.
- **Hagkvæm og sjálfbær samgöngur:** Að stuðla að hreinni og snjallari samgöngum, þar á meðal útbreiðslu rafmagnsbíla og bættum almenningssamgöngum.
- **Líffjölbreytni:** Verndun og endurheimt vistkerfa, með áherslu á að stöðva tap líffjölbreytni og stuðla að sjálfbærri landbúnaði.
- **Engin mengun:** Að draga úr mengun og stuðla að eiturefnalausum umhverfi með því að takast á við loft- og vatnsgæði, úrgangsmál og notkun hættulegra efna.
- **Hringrásarhagkerfi:** Hvetja til endurnýtingar, endurvinnslu og minnkunar úrgangs til að skapa hringrásar- og sjálfbærara hagkerfi.
- **Stefna frá býli til borðs:** Að tryggja sjálfbærara og þolmiklu fæðukerfi, með áherslu á að efla heilbrigðar og umhverfisvænar landbúnaðarvenjur.

- **Réttlát umskipti:** Að tryggja sanngjörn og þátttökumiðuð umskipti fyrir öll svæði og geira sem verða fyrir áhrifum af færslunni yfir í grænt hagkerfi, með áherslu á atvinnusköpun og félagslegt réttlæti.

Það eru nokkur svið þar sem við sjáum samleitni milli Evrópsku grænu stefnunnar og Epic Stays-verkefnisins okkar, þar á meðal:

- Umhverfis- og samfélagsleg sjálfbærni – við einbeitum okkur að gististöðum sem eru á landsbyggðinni, nýstárlegir og hafa sterka umhverfis- og samfélagslega sjálfbærnistefnu.
- Lífmagn – mörg gististaðirnir sem við kynnum í handbókinni leggja sitt af mörkum til staðbundinna vistkerfa, til dæmis með þátttöku gesta, samfélagsþátttöku og frásögnum af villtu dýralífi og náttúru.
- Hringrásarhagkerfi

Markmið Sameinuðu þjóðanna um sjálfbæra þróun (SDG)

Árið 2015 samþykktu öll aðildarríki Sameinuðu þjóðanna 2030-dagskrána um sjálfbæra þróun, sameiginlega sýn fyrir frið og velmegun í heiminum sem gagnast bæði mannkyninu og umhverfinu. Í miðju þessarar dagskrár eru 17 markmið um sjálfbæra þróun (SDG), sem þjóna sem brýn ákall um alþjóðlegt samstarf milli þjóða óháð þróunarstöðu þeirra. Þessi markmið leggja áherslu á að aðgerðir til að berjast gegn fátækt og takast á við viðkvæmni verði samþættar í frumkvæði til að efla heilbrigðis- og menntunarþjónustu, draga úr misrétti og stuðla að efnahagslegri þróun. Samhliða leggja þessi markmið áherslu á mikilvægi þess að takast á við loftslagsbreytingar og vernda sjávar- og landvistkerfi (SP, 2024).

Markmiðin hafa orðið að nýjum alþjóðlegum staðli fyrir þróun. Megintilgangur þeirra er að enginn verði skilinn eftir. 17 markmiðin eru:

Tafla 3. 17 sjálfbærnimarkmiðin – <https://www.un.org/sustainabledevelopment/news/communications-material/>

Ferðaþjónustuforrit Sameinuðu þjóðanna og Alþjóðlegra ferðamálaþings

(UNWTO) fyrir sjálfbær þróunarmarkmiðin

Ferðapjónusta fyrir sjálfbær þróunarmarkmiðin (*Tourism4SDGs*), sem Ferðamálastofa Sameinuðu þjóðanna (UNWTO) þróaði, var hönnuð til að stuðla að framgangi sjálfbærrar þróunar í gegnum ferðapjónustu. Áætlunin dregur fram möguleika ferðapjónustunnar til að stuðla að framgangi allra 17 sjálfbærnarmarkmiðanna (SDGs) sem sjá má í mynd 1, með sérstakri áherslu á markmið 8 (Vænt starf og efnahagslegur vöxtur), markmið 12 (Ábyrg neysla og framleiðsla) og markmið 14 (Líf undir vatni). Markmið sem beinast að því að efla þátttökuhæfan efnahagsvöxt, stuðla að sjálfbærum starfsháttum í framleiðslu og neyslu og vernda sjávarumhverfi (UNWTO, 2018).

Tafla 4. Ferðapjónustan fyrir sjálfbær þróunarmarkmiðin (*Tourism4SDGs*) áætlunin

Tafla 4. Ferðapjónusta fyrir sjálfbær markmiðin (*Tourism4SDGs*) áætlunin

Helstu framlag ferðapjónustunnar til markmiða sjálfbærrar þróunar

Hagkvæm áhrif (markmið 8): Ferðapjónusta er mikilvægur drifkraftur efnahagsvaxtar á heimsvísu og skiptir allt að 10% af vergri landsframleiðslu heimsins. Ferðapjónustugeirinn skapar atvinnutækifæri, einkum í þróunarlöndum, og getur stuðlað að sæmilegum vinnuskilyrðum og sjálfbærum efnahagsvexti (World Tourism Organization og United Nations Development Programme, 2018). Ferðapjónusta er lykilþáttur í að draga úr fátækt og efla framfærslu,

sérstaklega á svæðum sem eru háð ferðapjónustu.

Umhverfisstjórnun (markmið 12 og 14): Ferðapjónusta getur hvatt til ábyrgra neyslu- og framleiðsluvenja með því að styðja sjálfbærar aðferðir við auðlindanotkun, úrgangsstjórnun og orkunýtni. Hún getur einnig hvatt til verndar hafsins með því að stuðla að sjálfbærum athöfnum sem lágmarka neikvæð áhrif á strandsvæði og hafsvistkerfi (World Tourism Organization and United Nations Development Programme, 2018). Ferðapjónustugeirinn getur dregið úr vistferilsþorinu sínu og stutt við langtíma umhverfisverndaráttök með því að hvetja til sjálfbærra ferðamannavenja.

Umhverfisábyrgð (markmið 12 og 14): Ferðapjónusta getur hvatt til ábyrgra neyslu- og framleiðsluvenj

Félagsleg þátttaka (markmið 5 og 10): Ferðapjónustan getur gegnt lykilhlutverki í að efla jafnrétti kynjanna (markmið 5) og draga úr misrétti (markmið 10) með því að bjóða konum, jaðarsettum hópum og heimamönnum efnahagsleg tækifæri. Atvinnu- og frumkvöðlamöguleikar tengdir ferðapjónustu geta veitt þessum hópum leið til að efla sig og bæta félagslega og efnahagslega stöðu sína (UNWTO, 2018).

Vettvangurinn Tourism4SDGs

Vettvangurinn Tourism4SDGs

Vettvangurinn Tourism4SDGs.org er samstarfsrými á netinu sem þjónar sem lykilátak til að efla framlag ferðapjónustunnar til Heimsmarkmiða Sameinuðu þjóðanna um sjálfbæra þróun (SDGs). Vettvangurinn hvetur hagsmunaaðila innan ferðapjónustugeirans til að tileinka sér sjálfbærar starfshættir, deila árangursríkum verkefnum og leggja sitt af mörkum til að ná Heimsmarkmiðunum. Forritið býður upp á fjölbreytt úrræði, þar á meðal dæmaskýrslur, rannsóknir og stefnumótunarleiðbeiningar, til að efla sjálfbærar ferðapjónustuaðferðir á heimsvísu – og gera ferðapjónustuna að drifkrafti fyrir þáttökumiðaða, sanngjarna og umhverfislega ábyrga þróun (UNWTO, d.d.).

Vettvangurinn er hannaður til að ná til fjölbreyttra hagsmunaaðila—stjórnvalda, fyrirtækja, ferðaman

Vettvangurinn er hannaður til að ná til fjölbreyttra hagsmunaaðila – stjórnvalda, fyrirtækja, ferðamanna og fræðimanna (sjá mynd X). Þessi uppbygging auðveldar skiptum á þekkingu og bestu starfsháttum á sama tíma og hún hvetur til innleiðingar aðgerða sem samræma ferðapjónustustarfsemi við Áætlun Sameinuðu þjóðanna um sjálfbæra þróun til ársins 2030, í gegnum þrjá meginstoðir: *Lærðu, Deildu og Taktu skrefið* (UNWTO, d.d.), sem ekki aðeins stuðla að menntun heldur einnig efla merkingarbæra samvinnu milli hagsmunaaðila, sem gerir þeim kleift að vinna saman að sjálfbærari ferðapjónustugeira.

Tafla 5. Vettvangur Tourism4SDGs.org

Í gegnum þetta samstarfsrými geta notendur fengið aðgang að fjölbreyttum úrræðum, lagt fram eigin niðurstöður og

deilt verkefnum sem tengjast ferðaþjónustu og sjálfbærri þróun. Vettvangurinn gerir notendum kleift að efla merkingarbærar umræður, deila nýstárlegum frumkvæðum tengdum sjálfbærri þróun og innleiða sjálfbærnistefnur í ferðaþjónustu (UNWTO, 2018). Það er hannað til að auðvelda samþættingu sjálfbærni í ferðaáætlanagerð, hjálpa hagsmunaaðilum úr ýmsum geirum að leggja mun betur sitt af mörkum til að ná markmiðum sjálfbærrar þróunar – og veita geiranum verkfæri til að verða drifkraftur jákvæðra breytinga, sem stuðlar að víðtækari markmiðum Dagsskráarinnar 2030 (UNWTO, 2018).

Innri þróunarmarkmið (IDGs)

Innri þróunarmarkmiðin (IDGs)

Innri þróunarmarkmiðin (IDGs) eru safn víddanna sem hönnuð eru til að bæta við og styðja sjálfbærnimarkmið Sameinuðu þjóðanna (SDGs) með því að einbeita sér að færni í mannlegum vexti og þróun og getuuppbyggingu. Fyrir Epic Stays geta frumkvöðlar sem samþætta IDGs við SDGs skapað heildstæða sjálfbæra nálgun á valfrjálsa gistingu í ferðaþjónustu.

1	BEING - Relationship to Self
2	THINKING - Cognitive Skills
3	RELATING - Caring for Others and The World
4	COLLABORATING - Social Skills
5	ACTING - Enabling Change

Tafla 6. Innri þróunarmarkmið

1. Veruvera

Tryggir að einstaklingar séu jarðtengdir, einlægir og færir um að leiða sjálfbærar og uppfyllandi starfsferðir. Það krefst þess að einstaklingar einbeiti sér að persónulegum vellíðan, einlægni og siðferðislegri ábyrgð. Hvetur frumkvöðla til að forgangsraða andlegri og líkamlegri heilsu sinni, sem og heilsu starfsfólks síns og gesta.

2. Hugur

Eykur getu til nýsköpunar, lausnar vandamála og að taka upplýstar ákvarðanir sem gagnast bæði fyrirtækinu og umhverfinu. Felur í sér gagnrýna hugsun, flókiðstjórnun, sjónarhornstaka, merkingagerð og langtímasýn. Leggur áherslu á mikilvægi íhugunar- og greiningarfærni við að takast á við viðskiptaleg verkefni.

3. Tengsl

Skapar jákvætt og umburðarlynt umhverfi sem eflir upplifun gesta og stuðning samfélagsins. Einbeitir sér að millilímannahæfileikum, samkennd og menningarlegum næmni. Hvetur til að byggja upp sterk tengsl við gesti, starfsmenn, heimabyggðir og aðra hagsmunaaðila.

4. Samvinna

Byggir upp samvinnumenningu sem nýtir fjölbreytta styrkleika og auðlindir til að auka áhrif og nýsköpun. Einbeittir sér að teymisvinnu, samstarfi og sameiginlegri aðgerð. Stuðlar að gildi þess að vinna saman innan fyrirtækisins og með utanaðkomandi samstarfsaðilum til að ná sameiginlegum markmiðum.

5. Aðgerðir

Tryggir að starfsemi fyrirtækisins sé í samræmi við víðtækari sjálfbærnimarkmið og stuðli jákvætt að samfélaginu og plánetunni. Felur í sér siðferðileg og sjálfbær aðgerðir, framsækið forystuhlutverk og ábyrga viðskiptahætti. Hvetur til þess að tekin séu áþreifanleg skref til að draga úr umhverfisáhrifum og styðja félagslega velferð.

Tafla 7. <https://innerdevelopmentgoals.org/>

Í samræmi við SDG – Markmið um sjálfbæra þróun

Samræming innri þróunarmarkmiða (IDGs) "Veru, hugsunar, tengsla, samstarfs og aðgerða" við sjálfbærnimarkmiðin (SDGs) tryggir að Epic Stays skuldbindur sig til alþjóðlegrar sjálfbærni og siðferðilegra starfshátta, sem eykur trúverðugleika og traust meðal fyrirtækja, umhverfismeðvitaðra ferðamanna og hagsmunaaðila. Þessi samræming tryggir nýsköpun, rekstrarhagkvæmni, samkeppnisforskot, nýsköpun og áhættustýringu, á sama tíma og hún stuðlar jákvætt að samfélaginu og umhverfinu. Með því að samþætta vellíðan, gagnrýna hugsun, samkennd, teymisvinnu og sjálfbærar aðgerðir við tilteknar markmið Sameinuðu þjóðanna um sjálfbæra þróun getur Epic Stays byggt upp þolmíkil og ábyrg ferðaþjónustugistihús og þróað frumkvöðla sem styðja við langtímaárangur og arfleifð sjálfbærni.

Hvernig virkar þetta þá? Innri þróunarmarkmiðin (IDGs) um "að vera, að hugsa, að tengjast, að vinna saman og að bregðast við" eru mikilvæg og gagnleg fyrir Epic Stays-frumkvöðla svo að þeir ná persónulegum og faglegum vexti og tryggi að þeir þróa nauðsynlega mannlega færni fyrir sjálfbærar og áhrifaríkar viðskiptahætti. Þessi markmið eru lykilatriði fyrir Epic Stays þar sem þau efla vellíðan, gagnrýna hugsun, millilmannleg tengsl, teymisvinnu og

siðferðislegar aðgerðir ferðaþjónustufrumkvöðla. Með því að innleiða þessa færni getur Epic Stays skapað nýstárlegar, ekta og sjálfbærar ferðaupplifanir sem höfða til nútímaferðalanga. Að lokum hjálpa innri þróunarmarkmiðin (IDGs) að byggja upp þolugt og sjálfbært net smærri ferðaþjónustufyrirtækja sem stuðlar að endurvakningu dreifbýlis og eflingu sjálfbærrar ferðaþjónustu um alla Evrópu. Í næsta kafla sýnum við hvernig hægt er að nota innri þróunarmarkmiðin (IDGs) og samþætta þau við Heimsmarkmið Sameinuðu þjóðanna (SDGs) til að aðstoða frumkvöðla Epic Stays við að innleiða eftirfarandi góða viðskiptahætti.

1. Velferð frumkvöðla, starfsmanna, gesta og samfélaga
2. Heildræn ábyrg þróun ferðaþjónustufyrirtækja og samfélaga
3. Bæta samskiptahæfni, þátttöku hagsmunaaðila og samfélags
4. Bæta viðskiptaaðferðir sem eru siðferðilega réttlátar, ábyrgar og sjálfbærar.
5. Auka seiglu og aðlögunarhæfni
6. Tryggja markaðsgreiningu og samkeppnisforskot
7. Tryggja langtíma sjálfbærni, velferð samfélagsins og efnahagslegan ávinning
8. Stuðla að menningu sífelldrar þróunar og umbóta

Næsti hluti sýnir nokkur dæmi um hvernig IDG-arnir geta verið samstilltir við SDG-markmiðin til að ná fram betri samþættum viðskiptaháttum Epic Stays. Mundu að hægt er að nota hvaða IDG sem er með hvaða viðskiptahátt sem er. Þetta eru færni sem hægt er að samþætta í hvaða viðskiptahátt sem er (þar með talið hvaða stefnu sem er byggð á SDG-markmiðum).

Stefna 1: Velferð frumkvöðla, starfsmanna, gesta og samfélaga

Innri þróunarmarkmið (IDGs)

IDG 1 Veruástand/Sjálf

IDG 2 Hugur/Vitund

IDG 3 Tengsl/Umhyggja

IDG 4 Samvinna/Umhyggja

IDG 5 Aðgerðir/Hæfni

Markmið Sameinuðu þjóðanna um sjálfbæra þróun

Markmið 3 (Gott heilsufar og velferð)

Markmið 4 (Gæðamenntun)

Helstu atriði til íhugsunar

IDG 1 (Veruvera – forgangsraða vellíðan) Með því að forgangsraða vellíðan geta aðilar sem bjóða upp á óhefðbundna ferðamennsku gistingu nýsköpun og mætt fjölbreyttum þörfum gesta sinna. Þessi nálgun tryggir að bæði frumkvöðlar, starfsmenn og gestir haldist andlega og líkamlega heilbrigðir, sem leiðir til sjálfbærari og ánægjulegra starfsferils.

IDG 5 (Aðgerðir – Að bjóða upp á einstakar upplifanir) Að bjóða upp á ekta og einstakar upplifanir eykur aðdráttarafl gististaðanna.

Ein nálgun er heildræn vellíðan. Þetta felur í sér að einblína á heildræna vellíðan þeirra sjálfra, starfsfólks þeirra og

gesta þeirra. Þetta felur í sér að vera IDG-eiginleikar, t.d.:

- **IDG 3 (Tengsl - Vera ekta)** Að tryggja ekta og einstaka gistingu og upplifanir sem endurspegla persónuleg gildi og staðbundna menningu.
- **IDG 2 (Hugsun – Að vera ábyrgur)** Að skuldbinda sig til langtíma sjálfbærra og siðferðilegra starfshátta sem gagnast bæði umhverfinu, starfsfólki og samfélaginu.

Samræming SDG og IDG

IDG 1 (Veru), **IDG 2** (Hugsun/Vitund), **IDG 3** (Tengsl/Umhyggja), **IDG 4** (Samstarf/Umhyggja), **IDG 5** (Aðgerðir) með **SDG 3** (Gott heilsufar og velferð), **SDG 4** (Gæðamenntun)

STA 3 (Gott heilsuástand og vellíðan) + IDG 1, 2, 3, 4, 5:

- Þróa og tryggja langtíma heilbrigðar viðskiptalegar nálganir sem stuðla að velferð allra.
- Veita gestum upplýsingar og vinnustofur um samfélagið á staðnum.
- Innifela vellíðan, umhverfisábyrgð og samfélagsábyrgð í pakka.

Markmið 4 (Gæðamenntun) + IDG 4, 5:

- Tryggja gæðamenntun og efla tækifæri til símenntunar með því að bjóða upp á sjálfbærar ferðaþjónustuaðferðir og færniþróunarprógramm
- Bjóða upp á úrræði, námskeið og stuðning, til dæmis Epic Stays, til að hjálpa starfsfólki að vaxa faglega.
- Búa til menningu sem byggir á endurgjöf þar sem starfsmenn og gestir geta gefið endurgjöf með velferð í fyrirrúmi.

Stefna 3: Auka millimannlega færni, þátttöku hagsmunaaðila og samfélags

Innri þróunarmarkmið (IDG)

- **IDG 1** Veruástand/sjálfr
- **IDG 2** Hugsun/Vitsmunalegt
- **IDG 3** Tengsl/Umhyggja
- **IDG 4** Samstarf/Umhyggja
- **IDG 5** Aðgerðir/Hæfni

Markmið sjálfbærrar þróunar (SDGS)

- **Markmið 11** (Hagkvæmar borgir og samfélög)
- **Markmið 17** (Samstarf um markmiðin)

Helstu atriði til íhugsunar

IDG 1 (vera) IDG 4 samvinna] fyrir **IDG 2 langtíma stefnu og framtíðarsýn** vísar til hæfni til að vera meðvitaður um og þróa og viðhalda stefnumótandi sýn sem forgangsraðar sjálfbærum vexti, framtækjum tækifærum og seiglu.

- Þessi færni felur í sér hæfni til að þróa og viðhalda stefnumótandi sýn sem forgangsraðar sjálfbærum vexti, framtækjum tækifærum og seiglu.
- Hæfnin felur í sér að setja skýr, langtímaskammtímamarkmið og skapa framtíðarsýn sem leiðbeinir ákvarðanatöku og viðskiptaháttum, auk þess að spá fyrir um og aðlaga sig að breytingum á markaði, umhverfi og samfélagi til lengri tíma.

- Þetta IDG gerir Epic Stays-frumkvöðlum kleift að móta skýra framtíðarsýn fyrir reksturinn sem samræmist sjálfbærum og siðferðilegum starfsháttum. Þeir geta sett langtíma markmið og mótað stefnumótandi áætlanir til að ná þeim.

Samræming SDG og IDG

IDG 1 (Veru), **IDG 2** (Hugsun/Vitund), **IDG 3** (Tengsl/Umhyggja), **IDG 4** (Samvinna/Umhyggja), **IDG 5** (Aðgerðir) með **SDG 11** (Hagkvæmar borgir og samfélög) og **SDG 17** (Samstarf um markmiðin)

Samræming og samþætting IDG-viðmiðanna við víðtækari markmið sjálfbærra borga og samfélaga og samstarfsaðila.

Markmið 11 (Hagkvæmar borgir og samfélög): Þar sem markmiðin eru að gera borgir og byggðir umburðarlyndar, öruggar, seiglar og sjálfbærar.

Stefnumótandi áætlanagerð [IDG 2 & 5]

- Stefnumótandi áætlanagerð getur stuðlað að ná fram markmiði 11 með því að tryggja langtíma kolefnishlutleysi (t.d. minnka orkunotkun um 20%) á næstu 10 árum
- Þróa áætlun um sjálfbærni sem inniheldur orkusparandi uppfærslur, uppsetningu endurnýjanlegrar orkugjafa og kolefnisjöfnunarverkefni.
- Innleiða sjálfbærar viðskiptahætti, svo sem tækni til vatnssparnaðar og vatnsverndar, og koma á kerfi til endurnýtingar grátt vatn.

Menntun [IDG 3, 4 & 5]

- Fræða starfsfólk, gesti og samfélög um varðveisluaðferðir og notkun þeirra til hagsbóta fyrir umhverfið og hagsmunaaðila.

Markmið 17 (Samstarf um markmiðin) styrkja framkvæmdarmöguleika og endurvekja alþjóðlegt samstarf um sjálfbæra þróun.

Samfélagslegir hagsmunaaðilar og þátttaka [IDG 2, 4 & 5] geta hjálpað fyrirtækjum að ná markmiði 17 með því að

- Taka þátt í langtímaumræðum eða vinnustofum sem fela í sér þátttöku samfélagsins til að ræða sjálfbærni og markmið um þátttöku samfélagsins.
- Stofna langtímasamstarf við önnur fyrirtæki, sveitarstjórnir, ferðamálastofur og menningarstofnanir til að kynna innanlands ferðaþjónustu og styðja langtímafrumkvæði.
- Samstarf við sjálfbærnismiðaðar frjálsar félagasamtök og opinberar stofnanir til að samræma aðgerðir. Mynduð samstarf við staðbundna handverksmenn og bændur sem bjóða vörur og þjónustu.
- Bjóðið gestum upp á skoðunarferðir og upplifanir sem varpa ljósi á staðbundna menningu og hvernig megi vinna með samfélaginu á jákvæðan og áhrifaríkan hátt, t.d. með þátttöku í ruslahreinsun eða sjálfbærniverkefnum.
- Endurskoða og uppfæra stefnumótunaráætlunina reglulega til að aðlagja sig að nýjum áskorunum og tækifærum.

Stefna 3: Bæta viðskiptaaðferðir sem eru siðferðilega réttlátar, ábyrgar og sjálfbærar.

- **IDG 1** Veru/Sjálf
- **IDG 2** Hugur/Vitund
- **IDG 3** Tengsl/Umhyggja
- **IDG 4** Samvinna/Umhyggja
- **IDG 5** Aðgerðir/Hæfni

Markmið 9 (Iðnaður, nýsköpun og innviðir)

Markmið 12 (Ábyrg neysla og framleiðsla)

Markmið 13 (Aðgerðir gegn loftslagsbreytingum)

Helstu atriði til skoðunar

[IDG 2 Hugsa/Gagnrýnin hugsun] Hvetur til gagnrýnnar og íhugandi hugsunar sem hjálpar frumkvöðlum að nýsköpun og leysa vandamál á skilvirkan hátt. Í geiranum fyrir óhefðbundna ferðamannagistingu er þetta brýnt, þar sem hann er mjög dýnamískur og drifinn áfram af eftirspurn. Fyrirtæki þurfa að kunna að hugsa og aðlaga sig að breytilegum straumum og áskorunum sem eru nauðsynlegar fyrir árangur.

Samræming SDG og IDG

IDG 1 (Verund), **IDG 2** (Hugsun/Vitund), **IDG 3** (Tengsl/Umhyggja), **IDG 4** (Samvinna/Umhyggja), **IDG 5** (Aðgerðir) með **SDG 9** (Iðnaður, nýsköpun og innviðir) & **SDG 12** (Ábyrg neysla og framleiðsla) & **SDG 13** (Aðgerðir gegn loftslagsbreytingum)

Markmið 9 (Iðnaður, nýsköpun og innviðir), IDG (1, 2, 5)

- **IDG 1 Verund, IDG 2 Kritískt hugarfar & IDG 5 IDG 2 Kritískt hugarfar:** Stunda gagnrýna hugsun á flóknum sviðum til að vera meðvitaður um og ná ábyrgum, siðferðilegum og rekstrarlegum skilvirkni sem knýr fram nýsköpun í átt að sjálfbærri valkostagistingu í ferðapjónustu.
- **IDG 5 Aðgerðir:** Fjárfesta í nýskapandi tækni sem styður sjálfbærar aðferðir, svo sem orkusparandi gistikerfi og aðstöðu til úrgangsminnkunar. Innleiða aðrar umhverfislega ábyrgar, enduruppbyggjandi aðferðir sem beinast að loftslagsáætlun, svo sem sólarcellur, vindmyllur, sjálfbær byggingarefni, jarðvegsendurreisnarsverkefni og permakúltúrlandslagsgerð.

STA 12 (Ábyrg neysla og framleiðsla) & STA 13 (Aðgerðir gegn loftslagsbreytingum) IDG (2, 3, 4, 5)

IDG Sjónarhornshæfni

- **IDG 2 Kritískt hugarfar:** Nota sjónarhornshæfni til að skilja ólík sjónarmið, þar á meðal gesta, starfsmanna, samfélaga og hagsmunaaðila, og samþætta menningarlega næmni og aðgengi í allri kynningu og starfsháttum fyrirtækisins.
- **IDG 3 Tengsl og 4 Samstarf:** Taktu þátt í samfélagi á staðnum til að skilja þarfir þeirra og sjónarmið. Íhugaðu og skildu þarfir umhverfismeðvitaðra viðskiptavina þinna í gegnum samstarf, svo sem vinnustofur, kannanir, umræður og endurgjöf. Spyrðu gesti um gildi þeirra og væntingar varðandi ábyrga neyslu.
- **IDG 5 Aðgerðir:** Hjálpaðu til við að berjast gegn loftslagsbreytingum með því að meta umhverfisfótspor þitt,

t.d. með því að meta matarnotkun, orkunotkun og úrgangsmagn, og innleiða síðan stefnur til að tryggja sjálfbæra neyslu og draga úr orkunotkun og úrgangsmagni, t.d. með minnkun, endurnotkun, endurvinnslu, sorp- og matarsorpstunnum og orkusparandi lýsingu með skynjurum. Kynntu gestum sjálfbærar ferðamöguleika, svo sem almenningssamgöngur og umhverfisvænar skoðunarferðir.

Að lokum, með því að samræma og samþætta Innri þróunarmarkmiðin (IDGs) við Markmiðin um sjálfbæra þróun (SDGs) getur Epic Stays byggt upp sterka sjálfbærni- og ferðapjónustutilboð sem einblínir ekki aðeins á ytri áhrif heldur styrkir einnig innri getu og menningu. Epic Stays getur á skilvirkan hátt innlimað alþjóðlega sjálfbærnistaðla í starfsemi sína, hvatt til nýsköpunar, bætt einstaka sölurök sín (USP), styrkt orðspor sitt og lagt verulegt af mörkum til víðtækari markmiða sjálfbærrar þróunar og samfélagsábyrgðar. Þessi heildræna nálgun tryggir að fyrirtækið haldist seigt og siðferðilega réttlátt og hafi jákvæð og varanleg áhrif á umhverfið og samfélagið. Að lokum styður þessi nálgun ekki aðeins langtímaárangur Epic Stays heldur leggur hún einnig verulega af mörkum til víðtækari markmiða sjálfbærrar þróunar um sjálfbæra og siðferðilega ferðapjónustu.

Innsýn inn í sértækar lausnir fyrir hvert land

Þessi kafli dregur fram helstu atriði frá hverju samstarfslöndunum í tengslum við Epic Stays-verkefnið. Þessi atriði innihalda sértæk dæmi frá hverju landi um gístiaðstöðu, markmið og áskoranir í sjálfbærni og sértækar áhyggjur hvers lands. Atriðin sem hér eru sett fram eiga ekki að veita tæmandi yfirlit yfir öll mál sem tengjast víðfeðmu efni um valkosti í gistingu í dreifbýli, heldur að varpa ljósi á fjölbreytileika þeirra mála sem geirinn stendur frammi fyrir, þar á meðal varðandi stefnumótun, umhverfisvernd, störf í dreifbýli og sköpunarkraft í ferðapjónustu. Hvert land í verkefninu er kynnt fyrir sig.

Írland

Ferðapjónustugeirinn á Írlandi stendur á krossgötum, stendur frammi fyrir verulegum áskorunum en grípur einnig tækifæri til vaxtar, einkum á landsbyggðum sem búa yfir ónotuðum möguleikum. Helstu mál varpa ljósi á brýna þörf fyrir markvissan árangur: að skapa störf í dreifbýli, efla sjálfbæra ferðapjónustu, bregðast við alvarlegum skorti á gistingu og uppfylla loftslagsskuldbindingar þjóðarinnar. Núverandi stefna er sniðin að því að takast á við þessar áskoranir og leggur þannig grunninn að öflugri og fjölbreyttri ferðapjónustu sem stuðlar að efnahagslegum vexti á sama tíma og umhverfismarkmiðum er komið á framfæri. Írland stendur frammi fyrir alvarlegum gístiskorti sem kostaði ferðapjónustugeirann yfir 1,1 milljarð evra árið 2023. Þessi staða hefur versnað þar sem írska ríkisstjórnin hefur nýtt gístistaði fyrir ferðamenn til að hýsa flóttafólk og umsækjendur um alþjóðlega vernd. Þó að þessi aðgerð sé nauðsynleg dregur hún úr framboði gistinga fyrir gesti og setur ferðapjónustuna undir álag (RTE, 2023). Skorturinn er sérstaklega alvarlegur á landsbyggðinni, sem undirstrikar brýn nauðsyn nýstárlegra lausna til að auka gistirými án þess að yfirbuga innviði svæðanna. Þessi staða felur í sér bæði áskorun og tækifæri. Með því að takast á við skortinn á gistirýmum í ferðapjónustunni getur Írland endurvakið efnahag landsbyggðarinnar, skapað störf og laðað alþjóðlega gesti til síður kannaðra svæða sinna.

Írland er undir miklum þrýstingi til að ná metnaðarfullum loftslagsmarkmiðum sínum fyrir árið 2030. Ferðapjónustugeirinn er engin undantekning og þarf að ganga í gegnum verulegar breytingar til að samræmast þessum markmiðum. Umhverfisverndarstofnunin hefur bent á að án aukins átaks á lykilsviðum eins og landbúnaði, ferðapjónustu, raforku og samgöngum muni Írland líklega ekki ná loftslagsmarkmiðum sínum (The Irish Times, 2023). Frumkvæði í sjálfbærri ferðapjónustu hafa komið fram sem ómissandi hluti af loftslagsstefnu Írlands. Stefnur sem stuðla að ferðalögum með litlum umhverfisáhrifum, vistferðafræði og umhverfisvænum gístistöðum eru nauðsynlegar til að lágmarka umhverfisáhrif ferðapjónustunnar á sama tíma og þær mæta þörfum ferðamanna sem leita að grænni valkostum. Ennfremur getur endurnýting yfirgefina bygginga, svo sem búgarða og sögulegra staða, þjónað tvíþættu

hlutverki: að styðja umhverfislega sjálfbærni og varðveita menningararfleifð. Sameiginleg nefnd irskra stjórnvalda um ferðaþjónustu, menningu, listir, íþróttir og fjölmiðla hefur bent á dreifbýlisferðaþjónustu sem mikilvægt svið til þróunar. Þau leggja til stefnu sem miðar að því að fjölbreyta og efla tilboð í sveitartúrisma í landinu. Þessi stefna beinist að heilsulindatúrisma, landbúnaðarferðaþjónustu og menningarferðaþjónustu, auk þess sem hún stuðlar að sterkri "staðarvitund" sem tengir gesti við ríka náttúru- og menningararfleifð Írlands (Joint Committee on Tourism, 2023). Til að verða þessari sýn að veruleika leggur nefndin áherslu á að nauðsynlegt sé að móta gistirýmisstefnu sem mætir bæði væntingum ferðamanna og þörfum heimamanna.

Markmiðið er að varðveita einstakan sjarma og sjálfbærni dreifbýlisins á sama tíma og efnahagslegur vöxtur er örvaður. Arkitektúrssaga Írlands, einkum á landsbyggðinni, hefur oft verið vanrækt. Margir sögulegir byggingarvantar – eins og herragarðar, kastalar, kirkjur, klaustur og sveitabæir – eru nú í niðurníddu ástandi (The Irish Times, 2024). Þessir yfirgefna byggingarvantar, sem dreifðir eru um sveitir landsins, eru verðmætir en vannýttir auðlindir. Þeir geta mætt vaxandi eftirspurn eftir einstökum gististöðum fyrir ferðamenn, og boðið upp á ríkari upplifun sem dregur fram byggingarlistararfleifð Írlands.

Með því að endurnýta þessa sögulega staði getum við laðað að okkur menningarlega miðaða ferðaþjónustu, varðveitt menningarminjar og skapað ný tækifæri til efnahagslegrar sóknar fyrir dreifbýli. Að tileinka sér aðlögunarhæfa endurnýtingu er ekki aðeins að heiðra fortíð okkar heldur einnig að leggja grunninn að líflegum framtíma í ferðaþjónustu. Stefnumhverfið á Írlandi er að þróast til að ná jafnvægi milli efnahagsvaxtar, samfélagsábyrgðar og umhverfisábyrgðar innan ferðaþjónustunnar. Nýleg frumkvæði samræmast vel tilskipunum Evrópusambandsins um sjálfbæra þróun og ýta undir nýsköpun í umhverfisvænum ferðamannaiðnaði og hringhagkerfisvenjum. Stefna sameiginlegu nefndarinnar um sveitaferðaþjónustu leggur áherslu á nauðsyn stefnu sem hvetur til þátttöku heimamanna, varðveislu menningararfs og stuðlar að sjálfbærum gistimöguleikum, allt með það að markmiði að lágmarka umhverfisáhrif ferðaþjónustunnar. Ferðaþjónustugeirinn á Írlandi stendur á mikilvægu vegamóti.

Til að dafna þarf að tileinka sér nýstárlegar aðferðir til að skapa störf á landsbyggðinni, efla sjálfbærni og auka gistirými. Áhersla ríkisstjórnarinnar á sjálfbæra ferðaþjónustu í dreifbýli og endurnýtingu sögulegra bygginga gefur vonarfulla stefnu. Með því að setja fram stefnur sem stuðla að efnahagslegum vexti á sama tíma og tryggja umhverfislega sjálfbærni getur Írland endurskapað ferðaþjónustugeirann sinn og gert hann að fyrirmyndarþróun sem gagnast bæði gestum og heimamönnum.

Holland

Holland stendur frammi fyrir verulegum íbúðaskorti vegna samsettra áskorana sem tengjast reglulegum, umhverfis- og mannfjöldalegum þáttum. Helstu orsakapættir eru strangar reglur um skráningu íbúða, niðurskurður í byggingariðnaði vegna niturofsvanda sem hefur dregið verulega úr byggingarleyfum, og vaxandi mannfjöldi í stórborgarsvæðum eins og Amsterdam, Rotterdam og Haag (Lalor, 2020). Skorturinn er sérstaklega alvarlegur í stærstu borgunum, þar sem eftirspurn eftir húsnæði er mun meiri en framboðið. Í kjölfarið hækka verðin og það verður sífellt erfiðara fyrir bæði íbúa og nýliða að finna sér hagkvæmt húsnæði. Vaxandi ofantúrisma og vettvangar á borð við Airbnb hafa gert húsnæðisvandann enn alvarlegri. Í borgum eins og Amsterdam eru mörg íbúðarhúsnæði breytt í sumarhús til leigu, sem veldur skarpri hækkun á leiguverði. Þessi þróun skerðir verulega framboð langtímaleiguíbúða, ýtir íbúum burt og gerir borgarbúnað dýrari (Fried, 2020).

Vaxandi eftirspurn eftir gistingu fyrir ferðamenn skapar aukinn þrýsting á þegar undir þrýstingi markað, sem undirstrikar átök milli útþenslu ferðaþjónustunnar og aðgengis að húsnæði. Ferðaþjónustustefna Hollands hefur lengi stefnt að því að dreifa gestum jafnar um landið, jafnvel fyrir COVID-19 faraldurinn. Áætlunin "Perspective Destination Netherlands 2030" lýsir aðferðum til að létta á álaginu á vinsælum borgum eins og Amsterdam, Rotterdam og Utrecht

með því að vekja athygli á minna þekktum héruðum, svo sem Limburg í suðri og Friesland í norðri. Markmið þessarar stefnu er að draga úr áhrifum fjölðaferðamennsku á húsnæði og innviði í þessum þéttbýlu svæðum, á sama tíma og efnahagslegi vöxturinn er eflur í þeim héruðum sem búa yfir ónýttu ferðamannasæti. Áskorunin um að samræma ferðapjónustu og húsnæðisþarfir varð sérstaklega áberandi þegar Leeuwarden var útnefnt Evrópsk menningarborg (CoC) árið 2018.

Þegar ferðamannafjöldinn jókst ört vöxu áhyggjur af nægjanleika gistirýma á staðnum í Fríslandi, þar sem Leeuwarden er höfuðborg héraðsins. Rannsókn frá NHL Stenden-háskólanum benti til þess að þótt Leeuwarden gæti tekið á móti væntanlegum fjölda gesta vegna Menningarborgarinnar skorti víðtækara Fríslandssvæðið trausta ferðapjónustuinfrastúktur til að takast á við slíkan fjölda á sjálfbæran hátt. Þessi staða leiddi í ljós verulegt bil í svæðisbundinni gistirýmisgetu og undirstrikaði þörfina fyrir jafnvægi í ferðapjónustustefnu sem tekur bæði tillit til húsnæðisþarfa heimamanna og krafna sjálfbærs vaxtar ferðapjónustunnar. Núverandi húsnæðisskortur ógni ferðapjónustugeiranum með því að hækka gistiálag, sem gæti dregið úr eftirspurn vegna kostnaðarhliðunar. Í þessu samhengi sker Frísland sig úr með tiltölulega minni ferðamannamagn, sem býður upp á tækifæri til að kanna sjálfbærar gistirýmislausnir sem styðja við svæðisbundna ferðapjónustu og létta á húsnæðisþrýstingi.

Með því að þróa óhefðbundnar gistilausnir – svo sem vistgistingar (eco-lodges), heimagistingu og dreifða hótélhugmyndina Albergo Diffuso – getur Friesland laðað að sér fjölbreyttan hóp ferðamanna og hvatt til lengri dvóla, sem opnar leið fyrir sjálfbæra efnahagslega þróun. Áhersla hollenska ríkisstjórnarins á að fjölbreyta svæðisbundnum ferðapjónustu og stuðla að staðbundnum verkefnum til að búa til valfrjálsa gistingu er forvarnarstefna til að takast á við samofin vandamál húsnæðis og ferðapjónustu. Með því að kynna nýstárlega gistimöguleika á lítt nýttum svæðum stefna stefnumótendur að því að samræma útpenslu ferðapjónustu og húsnæðisstöðugleika, tryggja að bæði íbúar og gestir geti blómstrað í ríkulegri menningar- og efnahagslegri umgjörð Hollands.

Ítalía

Ferðapjónustan gegnir lykilhlutverki í efnahagi Ítalíu, beint um 5% af landsframleiðslu og um 13% þegar tekið er tillit til víðtækari áhrifa hennar á aðra geira. Ítalska ferðapjónustan náði hámarki sínu árið 2019, með 436,74 milljónir næturgistinga og 131,38 milljónir gesta, sem undirstrikar áhrif geirans á atvinnusköpun, eflingu menningar og varðveislu fjölbreyttra náttúru landsvæða Ítalíu. Hins vegar olli heimsfaraldur COVID-19 alvarlegum truflunum, sem leiddu til 57,6% samdráttar í komum og 52,3% fækkunar næturdvalna árið 2020. Þrátt fyrir þessar hindranir hóf iðnaðurinn að jafna sig árið 2022, dró til sín yfir 17 milljónir ferðamanna og skapaði 13 milljarða evra í tekjur, sem gaf til kynna viðnámsgóða endurkomu á stig fyrir faraldurinn. Endurreisn ferðapjónustugeira Ítalíu hefur verið fylgt af verulegum breytingum í gistigeiranum, þar sem gististaðir utan hótélgeirans hafa sýnt verulegan vöxt á undanförunum árum. Samkvæmt gögnum frá Istat fyrir árið 2022 hefur þessi þróun verið sérstaklega áberandi í frumkvöðlagistingu, tjaldstæðum og sumarhúsabyggingum, sem hafa öll yfirspilað hefðbundin hótél. Leiguíbúðir einar og sér urðu fyrir 3,5% aukningu í fjölda starfsstöðva og 7,6% vexti í fjölda tiltækra rúma. Þvert á móti sýndi hótélgeirinn litla sem enga útpenslu, þar sem framboð rúma var að mestu óbreytt, en fjöldi Bed & Breakfast (B&B)-starfsstöðva dróst saman um 2,8%, ásamt 5,8% samdrætti í fjölda tiltækra rúma.

Í Apúlíu – héraði ríku af sögu, menningu og fjölbreyttum landslagi – hefur færslan yfir í gistingu utan hótela verið sérstaklega drífandi. Á svæðum eins og Gargano og Daunian hafa aðrar gistimöguleikar aukist verulega, með 21% aukningu í herbergisleigu, 10% aukningu í gistingu á býlum og 25% aukningu í B&B-gistingu á árunum 2019 til 2023. Vaxandi aðdráttarafl Apúlíu, sem rekja má til einstaks samspils strandfegurðar, sveitalegs sjarma og sögulegra minnisvarða, hefur leitt til aukinnar eftirspurnar eftir gistingu utan hefðbundinna hótela. Þessi þróun hefur laðað að sér einkafjármagn í geira gistingar utan hótela, nýtt vaxandi vinsældir Apúlíu og styður sjálfbærnimarkmið ferðapjónustunnar. Ítalskar þjóðlegar ferðamálastefnur viðurkenna sífellt meira gildi þess að auka úrvalið af

gististöðum utan hefðbundinna hótela, svo sem morgunverðarhúsum (B&B), bændagistingu (agritourism) og Albergo Diffuso – nýstárlegri gistilausn sem stuðlar að menningarlegum og umhverfislegum sjálfbærni. Þessir gististaðir bjóða upp á meiri sveigjanleika, ekta upplifun og menningarlega dýpt, sem samræmist skuldbindingu Ítalíu til sjálfbærrar ferðaþjónustu með því að hvetja ferðamenn til að tengjast ítarlegar staðbundnum landslagsmyndum, hefðum og samfélögum. Sérstaklega á dreifbýlissvæðum eða svæðum með sögulega þýðingu, eins og í Dauno-undir-Apennínunum, gegnir Albergo Diffuso-líkanið mikilvægu hlutverki við að varðveita byggingarlistararfleifð Ítalíu á sama tíma og það stuðlar að efnahagslegum endurreisn.

Albergo Diffuso-líkanið kom fram á Ítalíu eftir jarðskjálftann í Friuli árið 1976 sem leið til að endurnýta núverandi mannvirki og endurvekja dreifbýliskjarna sem höfðu orðið fyrir fólksfækkun. Þetta líkan nýtir sögulegar byggingar í þorpamiðjum sem gististaði, þar sem reglugerðir krefjast þess að 70% eininga séu innan sögulegs kjarna, sem dregur úr nýrri byggingu og varðveitir staðbundinn karakter. Albergo Diffuso gerir ferðamönnum kleift að dvelja í sögulegum byggingum, sem skapar djúpa upplifun rótfasta í staðbundnum menningu. Til dæmis geta gestir í miðaldabænum Pietramontecorvino dvalið í rústískum íbúðum og herbergjum sem varðveita sögulega stemningu sína, á meðan Residenza Ducale di Bovino býður upp á menningarlega dýrmæta upplifun í umhverfi sem ríkt er af menningararfi. Þessir staðir bjóða upp á einstaka upplifun sem fer fram úr hefðbundinni gistingu, og bjóða ferðamönnum að lifa eins og hluti af bænum og tengjast sögu hans á merkingarfullan hátt.

Áhersla ítalska ríkisstjórnarinnar á að auka framboð gististaða utan hótélkerfisins, einkum líkana eins og Albergo Diffuso, samrýmist vel viðtækari markmiðum um sjálfbæra ferðaþjónustu og endurreisn dreifbýlis. Gisting utan hótélkerfisins býður upp á sveigjanlegri og staðbundnari upplifun, sem hjálpar til við að draga úr álagi á vinsælum borgarkjörnum og laða að gesti í minna þekktar byggðir. Þessi breyting styður markmið Ítalíu um að bregðast við áskorunum um fólksfækkun í dreifbýli, skapa staðbundin störf og efla frumkvöðlastarfsemi. Á landsbyggðum eins og Apúlíu gegna þessar gistingar lykilhlutverki við að fjölbreyta ferðamannalandslaginu, bjóða gestum upp á fjölbreytt úrval upplifana sem eru bæði ekta og umhverfisvænar. Vöxtur gistinga utan hótela, sérstaklega á svæðum eins og Apúlíu, hefur örvað efnahagsvöxt með því að styðja lítil fyrirtæki, skapa störf og bjóða upp á nýjar tekjulindir fyrir sveitarfélög.

Þar sem ferðaþjónustan heldur áfram að vaxa, einkum á menningarlega ríkum og vistfræðilega viðkvæmum svæðum, verður það nauðsynlegt fyrir langtímaárangur geirans að viðhalda háum gæðakröfum og sjálfbærum starfsháttum í gististöðum utan hótélgeirans. Með því að kynna gistimódel sem leggja áherslu á menningarvernd, sjálfbæra þróun og samfélagslega þátttöku vinnur Ítalía að því að samræma efnahagslega ávinning ferðaþjónustunnar og þörfina á að vernda menningararfleifð sína og umhverfi. Áhersla Ítalíu á gistingu utan hótela endurspeglar aðlögunarhæfan nálgun í ferðamálastefnu sem samræmist alþjóðlegum straumum að sjálfbærum, upplifunarmiðuðum ferðalögum. Þjóðlegar og svæðisbundnar stefnur miða að því að dreifa ferðamennsku jafnari, færa hluta af eftirspurninni frá þéttbýlum ferðamannastöðum til dreifbýlis og lítt sótttra svæða.

Með því að styðja gistimódel eins og Albergo Diffuso stuðlar Ítalía að sjálfbærri þróun ferðaþjónustunnar sem verndar sögulega staði, skapar efnahagsleg tækifæri fyrir heimabyggðir og býður ferðamönnum upp á ekta upplifun af ítalskri menningu og lífsstíl. Horft til framtíðar stefnir ferðamálastefna Ítalíu að því að tryggja að vöxtur gististaða utan hótela haldi áfram á þann hátt að bæði heimabyggðum og umhverfinu sé til góðs. Frumkvæði sem styðja sjálfbæra ferðaþróun í héruðum eins og Apúlíu munu gegna lykilhlutverki í framtíðarstefnu Ítalíu í ferðaþjónustu, með því að leggja áherslu á jafnvægi milli efnahagsvaxtar, menningarverndar og umhverfisábyrgðar. Með því að forgangsraða gististöðum sem samþætta sig við heimabyggðir og landslag er Ítalía að leggja grunninn að því hvernig ferðaþjónusta getur lagt jákvætt af mörkum til dreifbýlis- og svæðisþróunar á sama tíma og gestaupplifun er bætt.

Slóvenía

Ferðamannaiðnaður og dreifbýlisþróun Slóveníu mótast af nokkrum lykilálum, svo sem þörfinni fyrir atvinnusköpun í dreifbýli, ríkisstjórnarstuðningi við sjálfbæra ferðaþjónustu, álagi á gististaði og skuldbindingu við þjóðleg loftslags- og sjálfbærnimarkmið. Slóvenska ríkisstjórnin hefur hafið fjölmargar aðgerðir til að takast á við þessi verkefni, með því að samræma efnahagsleg og umhverfisleg forgangsröðun landsins við alþjóðleg sjálfbærnimarkmið til að stuðla að langtíma, umboðsvægri vexti. 7. desember 2017 samþykkti ríkisstjórn Slóveníu 2030-stefnu fyrir þróun Slóveníu, sem þjónar sem grunnur að þjóðlegri þróun. Þessi stefna setur "lífsgæði fyrir alla" í brennidepilinn, studd af fimm stefnumótandi áherslum og tólf samtengdum þróunarmarkmiðum (gov.si, 2024). Með því að innleiða sjálfbærnimarkmið Sameinuðu þjóðanna (SDG) sýnir Slóvenía alþjóðlega skuldbindingu sína til umhverfisverndar og félagslegrar réttlætis og setur sig í hóp þeirra landa sem gera sjálfbæra þróun að meginmarkmiði stefnumótunar. Þessi stefna undirstrikar skuldbindingu Slóveníu við sjálfbæra vexti, háa lífsgæði og umhverfisvernd – grundvallarreglur sem einnig eru mikilvægar fyrir ferðaþjónustugeirann.

Sýn Slóveníu fyrir ferðaþjónustuna, sem sett er fram í Ferðasýn Slóveníu 2022-2028, stuðlar að "grænni búttíksferðaþjónustu með minni fótspori og meiri verðmætum fyrir alla". Þessi sýn leggur áherslu á umbreytingu yfir í lágáhrifa, verðmætari ferðaþjónustu sem nýtir náttúrufegurð Slóveníu á sama tíma og vistspor er minnkað. Til að ná þessum markmiðum fyrir árið 2028 er áætlað að 1,54 milljarðar evra í opinberum, evrópskum og þjóðlegum sjóðum verði varið til ýmissa verkefna sem miða að því að gera slóvenska ferðaþjónustuna sjálfbærari, þolmeiri og samfélagsdrifnari (STO, 2024). Þróun dreifbýlis er nauðsynlegur hluti af þjóðarstefnu Slóveníu, einkum í ljósi áframhaldandi fólksfækkunar í dreifbýli og efnahagslegrar misréttar milli þéttbýlis- og dreifbýlissvæða.

Sýn fyrir þróun slóvenska sveitasvæðisins leggur áherslu á þörfina fyrir samþættari nálgun á dreifbýli, sem hefðbundið hefur verið undirorpið landbúnaði og matvælaframleiðslu. Þörf er á heildstæðri stefnu til að efla fjölbreytta efnahagsstarfsemi og sjálfbærar aðferðir sem geta endurvakið þessi svæði (skp.si, 2020). Þessi sýn dregur upp þrjú möguleg þróunarsenaríó fyrir slóvensk dreifbýlissvæði: hátæknilegt, jafnvægið og umhverfisvænt. Hátæknilega sviðsmyndin beinist að fjárfestingum í innviðum og atvinnusköpun, hin jafnvæga sviðsmynd stuðlar að sjálfbærum vexti með áherslu á staðbundnar birgðakeðjur og umhverfissviðsmyndin hvetur til takmarkaðrar, upplifunarmiðaðrar ferðaþjónustu sem fellur að náttúrulegu landslagi Slóveníu. Hver sviðsmynd endurspeglar ólíka nálgun til að takast á við þarfir dreifbýlisins og sýnir aðlögunarhæfni stefnu Slóveníu að sérkenni dreifbýlissvæða þess.

Mannfjöldalegir vandi flækja ferðaþjónustu og þróun í dreifbýli, þar á meðal fólksfækkun í dreifbýli, efnahagslegar breytingar og eldri mannfjöldahóp. Fólksfækkun í dreifbýli og mannfjöldajafnvægi stafar af efnahagslegri endurskipulagningu, nútímavæðingu í ferðaþjónustugeiranum og þróun til borgarvæðingar. Til dæmis er meðalaldur bændabæja rekstraraðila 57 ár, og spáð er að hann fari yfir 65 ár fyrir lok aldarinnar, sem bendir til hægs kynslóðaskipta í dreifbýli (skp.si, 2020). Hið hæga flutning landbúnaðarjarða frá eldri til yngri kynslóða er hamlað af tilfinningalegum tengslum sem margir aldraðir landeigendur hafa við eignir sínar, sem takmarkar tækifæri fyrir yngri einstaklinga sem hafa áhuga á landbúnaði eða sveitartúrisma.

Til að efla atvinnusköpun í dreifbýli og skapa ferðataækifæri fyrir yngri kynslóðir stefnir landbyggðarstefna Slóveníu að því að nútímavæða ferðaþjónustugeirann og efla frumkvöðlastarfsemi á þessum svæðum. Hins vegar eru hægur gangur í yfirtöku búgarða og takmörkuð efnahagsleg fjölbreytni í dreifbýli áfram áskoranir við að ná þessum markmiðum. Þrátt fyrir veruleg framfarir í stefnumótun skortir enn á framkvæmd ferða- og landbyggðarstefnu Slóveníu í verki, einkum fyrir einkaaðila sem bjóða upp á gistingu.

Árið 2018 kannaði verkefnið ROOMS to VET þessa þjónustuaðila til að varpa ljósi á áskoranir þeirra og bera kennsl á svið sem þurfa frekari þjálfun og úrræði. Í könnuninni kom í ljós að margir gististaðir eiga í vanda með flókin lög og reglugerðir og þurfa skýrari leiðbeiningar um lagalegar kröfur (Balažič, 2018). Ennfremur kom fram skortur á aðgangi að skipulögðum þjálfunarþrógrömmum og takmörkuð færni í notkun stafrænna verkfæra, sem hamlar

samkeppnishæfni og sýnileika sveitamenntunar í Slóveníu.

Þjónustuveitendur lýstu einnig brotakenndum ferðapjónustugeira, þar sem einangruðum fyrirtækjum finnst erfitt að vinna saman á skilvirkan hátt. Þetta bendir til brýnna þörfar fyrir sterkari tengslanet og stuðningskerfi sem auðvelda að deila auðlindum og þjálfunartækifærum. Að byggja upp stafræna færni og skilning á netverkfærum er mikilvægt, þar sem stafræn markaðssetning og bókunarvefir laða sífellt fleiri ferðamenn til dreifbýlis. Nálgun Slóveníu í ferðapjónustu og dreifbýlisþróun endurspeglar skuldbindingu við að samræma efnahagsvöxt, umhverfisábyrgð og félagslega þátttöku. Áætlun 2030 um þróun Slóveníu og sýn Slóveníu fyrir ferðapjónustuna 2022–2028 setja upp sterkt ramma fyrir sjálfbæra umbreytingu ferðapjónustugeirans, í samræmi við alþjóðleg markmið um sjálfbærni og með því að efla vistvæna ferðapjónustu sem skilar miklu virði.

Til að takast á við lýðfræðileg vandamál og örva þróun dreifbýlisins þarf Slóvenía að halda áfram að efla fjölbreytta efnahagsstarfsemi í dreifbýli og styðja yngri kynslóðir í landbúnaði og ferðapjónustu. Sýn fyrir þróun sveita Slóveníu býður upp á sveigjanleika með þremur sviðsmyndum—hágæða tækni, jafnvægi og umhverfi—sem gerir Slóveníu kleift að aðlagast stefnur sínar til að mæta einstökum þörfum hvers sveitasvæðis. Það er einnig nauðsynlegt að takast á við þjálfunar- og stuðningsbilið fyrir einkaaðila sem bjóða upp á gistingu, veita þeim nauðsynlega færni og tengslanet til að rata í gegnum flókin lög og nýta stafræn verkfæri á skilvirkan hátt. Með stöðugum fjárfestingum, víðtækum þjálfunarþrógrömmum og stuðningsstefnu getur Slóvenía eflt ferðapjónustugeira sinn í dreifbýli, laðað að sér sjálfbæran ferðamannagrunn og endurvakið samfélög í dreifbýli. Með því að forgangsraða sjálfbærri ferðapjónustu stefnir Slóvenía að því að tryggja langtíma viðnámsþol og vöxt, sem gerir dreifbýlishéruðum kleift að dafna samhliða þéttbýliskörnum til hagsbóta fyrir bæði efnahag og umhverfi.

Ísland

Á síðasta áratug hefur ferðapjónustan á Íslandi notið ótrúlegrar velgengni, umbreytt efnahagslífinu verulega og endurskipulagt bæði þéttbýli og dreifbýli. Með litlu íbúafjölda, um 383.726 manns – þar af búa 63% á stórsvæði Reykjavíkur (Hagstofa Íslands, 2024) – stendur Ísland frammi fyrir þeirri áskorun að hýsa milljónir ferðamanna árlega, á sama tíma og þarfir íbúa eru mættar og umhverfisábyrgð er tryggð. Ferðapjónustan hefur orðið mikilvægur drifkraftur í efnahagslífinu, sem hefur kallað á stefnumótunarviðbrögð til að takast á við áhrif hennar á húsnaðisframboð, samfélög og náttúruauðlindir, einkum þar sem gistigeirinn er að þróast til að mæta eftirspurn eftir einstökum upplifunum og öðrum gistimöguleikum. Ferðamannabólan á Íslandi er áberandi. Árið 2023 tók landið á móti 2,3 milljónum ferðamanna, úr rétt rúmlega 800.000 árið 2013—tæplega þreföldun á einum áratug (Hagstofa Íslands, 2023a). Þessi fjölgun leiddi til um 7,9 milljóna gistinátta árið 2023, samanborið við 4,5 milljónir árið 2013. Framlag ferðapjónustunnar til vergri landsframleiðslu Íslands meira en tvöfaldaðist á þessu tímabili, og hækkaði úr 4,2% árið 2003 í 8,8% árið 2023 (Hagstofa Íslands, 2023b; Hagstofa Íslands, 2023c).

Þó að þessi vöxtur hafi styrkt hlutverk ferðapjónustunnar sem hornsteins í íslensku hagkerfi, hefur hann einnig aukið þrýsting á húsnaðismarkaðinn, einkum á þegar álagðan höfuðborgarsvæðið. Sprengjan í ferðapjónustu, sérstaklega á höfuðborgarsvæðinu, hefur leitt til harðrar samkeppni um húsnaði. Ferðapjónusta er vinnuafslrek atvinnugrein sem krefst stöðugs aðstreymis árstíðabundinna og langtíma starfsmanna, sem eykur eftirspurn eftir húsnaði nálægt ferðamannastöðum. Þetta hefur hækkað fasteignaverð, þar sem verð fasteigna hefur hækkað um yfir 100%, hæstu hækkun meðal OECD-ríkja, sem gerir húsnaði óaðgengilegra fyrir íbúa, einkum í Reykjavík og nágrennbæjarfélögum (OECD, 2024; Association of University Graduates in Iceland, 2023).

Á undanförunum árum hefur fjöldi lögaðila sem fjárfesta á íbúðamarkaði Íslands flækt framboð. Húsnaðiseign hækkaði úr 74% árið 2014 í 79% árið 2022, á sama tíma og hlutfall leigjenda lækkaði um 5% (Hagstofa Íslands, 2022). Hins vegar hafa leiguverð hækkað gífurlega og framboðið hefur ekki náð að mæta eftirspurninni. Skýrsla frá Íbúða- og mannvirkjastofnun Íslands frá 2024 benti á verulegt ójafnvægi á leigumarkaði, þar sem um þrír leigjendur keppast

um hverja lausa íbúð í júlí 2024 (Íbúða- og mannvirkjastofnun, 2024). Þessi staða undirstrikar brýna þörf fyrir ferðaþjónustugeirann til að innleiða sjálfbærar gistaðferðir til að forðast að auka húsnæðisskort fyrir heimamenn. Vöxtur skammtímaleigu í gegnum vettvang eins og Airbnb hefur gjörbreytt gistimöguleikum á Íslandi. Upphaflega var Airbnb metið jákvætt fyrir að bjóða upp á aðgengilegar og menningarlega ríkar valkosti við hótél, en það hefur orðið verulegur drifkraftur í ferðamannaiðnaði Íslands. Áhrif þess á heimabyggðir hafa þó vakið deilur. Þegar framboð á Airbnb-gistingu jókst gífurlega, einkum eftir COVID-19 faraldurinn, færðust margar eignir af langtímaleigumarkaði, sem dró úr framboði fyrir íbúa og hækkaði húsnæðiskostnað (Guttentag et al., 2018; Oksuz & Uzut, 2023).

Rannsókn Seðlabanka Íslands leiddi í ljós að vöxtur Airbnb hefur beint stuðlað að hækkandi fasteignaverði og leigukostnaði, sérstaklega á eftirsóttum svæðum eins og í Reykjavík, þar sem verulegur hluti íbúða er nú í skammtímaleigu (Hafsteinsson o.fl., 2019). Fasteignaeigendur telja oft skammtímaleigu arðbærari en hefðbundnar leigusamninga, sem hvetur þá til að taka íbúðir af langtíma markaði. Þessi þróun hefur verið sérstaklega áberandi í miðborgarhverfum Reykjavíkur, eins og Laugavegi, þar sem allt að 70% eigna hafa verið skráð sem skammtímaleiga á Airbnb (Iceland Review, 2019). Því hefur þessi breyting leitt til þess að íbúar flytja burt og staðbundin fyrirtæki hafa verið skipt út fyrir verslanir sem miða að ferðamönnum, sem ýtir undir gentrification og breytir eðli þessara hverfa. Í viðbragði við þessum stöðugu áskorunum viðurkennir Ísland þörfina á stefnumótun sem jafnar vöxt ferðaþjónustunnar við velferð heimamanna og verndun umhverfisins.

Ábyrg ferðaþjónusta er nú efst á stefnumáladagskrá Íslands og miðar að því að milda neikvæð áhrif ferðaþjónustunnar á húsnæðismarkað og samfélagsstöðugleika. Ríkisstjórnin einbeitir sér að því að reglusetja skammtímaleigu til að koma í veg fyrir að íbúar verði þrýstir burt úr hverfum, og tryggja að þróun ferðaþjónustunnar sé í samræmi við félags- og umhverfisleg sjálfbærnimarkmið. Til að styðja þetta framtak enn frekar hefur ríkisstjórn Íslands innleitt aðgerðir til að efla aðra gistingu í dreifbýli. Með því að auka fjölbreytni gistimöguleika utan höfuðborgarinnar miða þessar aðgerðir að því að létta á húsnæðismarkaði Reykjavíkur og hvetja ferðamenn til að kanna landið frekar. Þessi stefna hjálpar ekki aðeins til við að dreifa efnahagslegum ávinningi jafnar á milli svæða heldur dregur hún einnig úr áhrifum ferðaþjónustunnar í þéttbýli og skapar jafnvægi í aðstjórnun fjölda gesta.

Til að tryggja sjálfbæra framtíð ferðaþjónustunnar á Íslandi munu frekari stefnumótandi aðgerðir beinast að því að jafna ávinning ferðaþjónustunnar og þarfir heimamanna. Það verður nauðsynlegt að herða reglugerðir um skammtímaleigu, einkum á þéttbýlum ferðamannastöðum. Með því að takmarka hlutfall íbúða sem ætlað er skammtímaleigu og krefjast strangari leyfisveitinga geta leiguverð stöðvast og tryggt að húsnæði sé áfram aðgengilegt íbúum. Ennfremur er líklegt að ríkisstjórnin muni fjárfesta í öðrum, sjálfbærum gistimöguleikum á landsbyggðinni til að laða ferðamenn frá þéttbýli.

Að kynna umhverfisvæna gistimöguleika, svo sem vistgistingar og staðbundin gistiheimili, getur stuðlað að sjálfbærum vexti ferðaþjónustunnar á sama tíma og staðbundinn karakter er varðveittur og umhverfisáhrif eru milduð. Í stuttu máli stendur ferðaþjónustuiðnaður Íslands á mikilvægu tímamóti. Þó að efnahagslegir ávinningar séu skýrir, gæti ferðaþjónustan, án vandaðrar stjórnunar, aukið húsnæðisskort og raskað samfélögum á staðnum, einkum í Reykjavík. Aðgerðir stjórnvalda til að reglusetja skammtímaleigu, fjárfesta í gistingu á landsbyggðinni og berjast fyrir sjálfbærum ferðamannavenjum eru nauðsynlegar til að tryggja að vöxtur ferðaþjónustunnar samræmist félagslegu réttlæti og umhverfisábyrgð. Með þessum aðgerðum stefnir Ísland að því að gera ferðaþjónustuna bæði efnahagslega hagkvæma og sjálfbæra til framtíðar.

03

Fræðilegur kafli

- Akademískar rannsóknir á óhefðbundinni gistingu
- Flokkun á Epic Stays óhefðbundinni gistingu
- Yfirlit yfir heimildir fræðilegs kafla

Akademískar rannsóknir á óhefðbundinni gistingu

Annað gistimöguleikar í ferðapjónustu (ATA) eru að umbreyta ferðapjónustugeiranum hratt með því að mæta vaxandi væntingum gesta um innlifunar- og sjálfbærar upplifanir sem tengjast staðbundnum menningarhefðum og umhverfi. Ólíkt hefðbundnum hótélum sem bjóða upp á staðlaða þjónustu leggur ATA áherslu á sérkennandi og sérsniðnar gistimöguleika, svo sem búthótel, vistgistingar, heimagistingu og skammtímaleigu í gegnum vettvang eins og Airbnb. Skýrsla frá Airbnb árið 2021 bendir til þess að 55% gesta kjósi ATA-valkosti sem bjóða upp á einstakar og staðbundnar upplifanir, sem endurspeglar vaxandi færslu í þá átt. Þessi bókmenntakynning sameinar rannsóknir á hugmyndinni um ATA og þróun hennar, með áherslu á lykilþætti sem knýja fram vöxt hennar: eftirspurn eftir ekta upplifun, umhverfis- og sjálfbærni, efnahagsleg áhrif á samfélög, áhrif stafrænnar tækni og nýjar stefnur innan geirans. Einnig er fjallað um *Albergo Diffuso*-líkanið, ítalska nýsköpun innan ATA sem sameinar endurvakningu samfélags við ekta og innlifunarferðaupplifanir.

ATA kom fram sem svar við vaxandi löngun gesta eftir persónulegum og menningarlega auðugri upplifunum. Dolnicar (2018) bendir á að ATA víki frá hefðbundnu hótélkerfi með því að bjóða upp á gistingu á borð við bútique-hótel og vistvæn gistiheimili sem leggja áherslu á einstaklingshyggju og ekta upplifun, sem laðar að gesti sem leita eftir einstökum og eftirminnilegum dvölum fremur en staðlaðri gistingu. Rannsókn Liu og Mattila (2017) styður þetta og bendir til að 63% nútíma gesta leiti eftir menningarlega dýpandi upplifunum sem endurspegla kjarna heimamanna, sem samræmist vel ATA-líkaninu. Upphaflega sinnti ATA aðallega sérmarkaðssviðum, með áherslu á gesti sem heillast af náttúru- og menningarferðamennsku með tilboðum eins og vistgistihúsum og heimagistingu (Wearing et al., 2017). Á áttunda áratugnum komu búðhótel fram sem mikilvæg breyting í þróun ATA, færðust frá stórum, ópersónulegum mannvirkjum yfir í gististaði með einstaka hönnun og staðbundnum þemum sem auka upplifun gesta (McNeill, 2009). Chen og Peng (2018) komust að því að búðhótel höfðu bæði til gesta á hágæðamarkaði og menningarlega sinnaðra gesta, þar sem 45% gesta búðhótela sögðust láta staðbundna menningu hafa áhrif á val sitt.

Albergo Diffuso-líkanið, áberandi dæmi um ATA, á rætur sínar að rekja til Ítalíu sem leið til að endurlífga dreifbýli á sama tíma og varðveita byggingararfleifð. Samkvæmt Dall'Ara (2015) nýtir *Albergo Diffuso*-líkanið tómar eða lítið nýttar byggingar um allt þorpið og umbreytir þeim í net gististaða með miðlægri stjórnun. Þessi líkan er gott dæmi um samþættingu ATA og samfélagsþróunar, sem gerir ferðamönnum kleift að upplifa daglegt líf í þessum þorpum á sama tíma og stuðlað er að staðbundinni efnahagslífi. Gögn frá ítalska samtökunum *Albergo Diffuso* (2019) sýna að þessi líkan hefur skilað 20% aukningu í tekjum af ferðapjónustu á svæðum þar sem það hefur verið innleitt, sem sýnir jákvæð áhrif þess á efnahaginn á sama tíma og menningarlegi karakter smábæja er varðveittur. Vinsældir ATA eru að miklu leyti knúnar áfram af eftirspurn eftir ekta og dýrmætum ferðaupplifunum, sérstaklega meðal yngri kynslóða. Cohen (2016) staðsetur þessa þróun innan víðari hreyfingar upplifunarferðapjónustu, og leggur áherslu á að gestir kjósi frekar einstakar og merkingarbærar samverustundir en staðlaða skoðunarferðir.

Rannsókn Ye o.fl. (2019) dregur fram að 72% gesta úr millennial-kynslóðinni forgangsraða menningarlegum dýptarskyni í ferðaval sitt, sem skýrir vaxandi vinsældir ATA-valkosta eins og heimagista, bútique-hótela og *Albergo Diffuso*. Lalici og Weismayer (2017) taka einnig fram að ATA stuðli að einlægum samskiptum milli gesta og heimamanna, sem samrýmist óskum ferðamanna sem líta á ferðalög sem tækifæri til sjálfsrannsókna og menningarlegra uppgötvana. Ábyrgð gagnvart umhverfinu hefur orðið lykilatriði fyrir bæði ATA-veitendur og umhverfismeðvitaða gesti sem leitast við að lágmarka umhverfisfótspor sitt. Samkvæmt Dangi og Jamal (2016) eru vistgistingar og svipuð ATA-gistingar sem leggja áherslu á umhverfisvernd sérstaklega aðlaðandi fyrir gesti, þar sem

65% umhverfismeðvitaðra ferðamanna kjósa gistingu sem leggur áherslu á sjálfbærni. Þetta samrýmist niðurstöðum Juvan og Dolnicar (2014), sem benda til þess að 48% gesta séu tilbúnir að borga meira fyrir umhverfisvæna gistingu sem dregur úr umhverfisáhrifum þeirra. Margir ATA-veitendur tileinka sér sjálfbærar aðferðir, svo sem hönnun með lágmarks umhverfisáhrif, notkun endurnýjanlegrar orku og staðbundið innkaup á efnum, sem gerir þá áberandi á þéttsettri markaði.

Albergo Diffuso-líkanið, með því að endurnýta núverandi mannvirki í þorpum fremur en að byggja ný hótél, dregur einnig úr umhverfisskaða og varðveitir menningarlegt og arkitektónískt arfleifð þessara svæða, og endurspeglar þannig sjálfbæra hugsun ATA. Efnahagsleg og félagsleg áhrif ATA fela í sér bæði kosti og áskoranir fyrir staðbundin samfélög. Fjárhagslega eykur ATA staðbundna efnahag með því að beina tekjum af ferðaþjónustu til eigenda staðbundinna fyrirtækja og þjónustuveitenda. Heo (2016) bendir á að gistingar innan ATA séu oft í staðbundnu eignarhaldi, sem tryggir að tekjur af ferðaþjónustu dvelji innan samfélagsins. Til dæmis skapar *Albergo Diffuso*-líkanið efnahagsvöxt í dreifbýli með því að laða ferðamenn til minna þekktra áfangastaða, efla staðbundin fyrirtæki og bjóða upp á atvinnutækifæri (Dall'Ara, 2015). Hins vegar hefur hraðvöxtur ATA, einkum í þéttbýli, einnig leitt til óæskilegra efnahagslegra afleiðinga.

Wachsmuth og Weisler (2018) greina frá því að skammtímaleiga á vettvangi eins og Airbnb stuðli að allt að 7% hækkun leiguverðs í vinsælum ferðaborgum, sem gerir húsnæðisöryggi íbúa verri. Þessi þróun vekur áhyggjur um áhrif ATA á framboð húsnæðis, þar sem fleiri fasteignaeigendur breyta langtímaleigu í skammtímagistingu, sem hefur áhrif á aðgengi heimamanna að hagkvæmu húsnæði. Stafræn tækni, einkum vöxtur jafningjapalla, hefur verulega aukið vöxt og aðgengi að ATA. Guttentag (2015) útskýrir hvernig allar eins og Airbnb hafa lýðræðisvætt ATA, gert húsnæðiseigendum kleift að leigja rými beint til gesta og aukið fjölbreytni og hagkvæmni gistimöguleika. Zervas o.fl. (2017) halda því fram að Airbnb hafi komið með nýja samkeppnisdýnamík inn í gestamennnaðri iðnaðinn, þar sem gestir geta nú valið úr fjölbreyttum gististöðum sem eru sniðnir að mismunandi óskum og fjárhagsáætlunum. Auk þess hefur tækni styrkt gagnsæi og traust innan ATA í gegnum umsagnir jafningja og einkunnagjöf notenda. Ert o.fl. (2016) benda á að þessi umsagnarkerfi efla traust milli gestgjafa og gesta, sem gerir gesti öruggari með óstaðlaða gistingu. Gögn frá Airbnb árið 2021 benda til þess að 75% notenda telja umsagnir annarra notenda nauðsynlegar þegar þeir velja ATA, sem undirstrikar hlutverk tækni við að efla áreiðanleika og aðdráttarafl ATA. Litið til framtíðar benda nokkrir nýir straumar til þess að ATA muni halda áfram að þróast til að mæta kröfum sífellt fjölbreyttari hóps gesta.

Bacastow og Tussyadiah (2020) benda á vöxt "vinnustöðva" – blöndu vinnu og frís – sem stefnu sem COVID-19 heimsfaraldurinn hraðaði. Með því að gert er ráð fyrir að 36,2 milljónir Bandaríkjamanna muni vinna fjarvinnu árið 2025 (Upwork, 2021) er búist við aukinni eftirspurn eftir ATA-valkostum sem henta fyrir lengri dvöl og fjarvinnuumhverfi. Þessi þróun eykur aðdráttarafl ATA umfram hefðbundna ferðamenn og nær til stafrænna flækingamanna og fjarstarfsmanna sem leita að blöndu af afþreyingu og hagnýtni. Hins vegar, eins og Cheng og Zhang (2020) benda á, mun áframhaldandi vöxtur ATA líklega krefjast nýrra reglugerða til að stjórna áhrifum þess á framboð húsnæðis og samfélagsdýnamík. Borgir eins og Amsterdam og Barcelona hafa þegar innleitt stefnur til að draga úr neikvæðum áhrifum skammtímaleigu á húsnæðismarkaði heimamanna, þar sem Amsterdam takmarkar leigu við 30 nætur á ári og Barcelona krefst leyfis fyrir ATA-veitendur (Inside Airbnb, 2021). Framtíð ATA mun líklega ráðast af því að ná jafnvægi milli nýsköpunar og velferðar samfélagsins. Þar sem gert er ráð fyrir að alþjóðlegi ATA-markaðurinn nái 194 milljörðum dala árið 2030, með árlegum vexti upp á 13,3% (Allied Market Research, 2021), er verulegt tækifæri til að leggja jákvætt af mörkum til ferðaþjónustuhagkerfisins og auðga ferðaupplifanir. Að stjórna þessum vexti á sjálfbæran hátt, með áherslu á að styðja við heimabyggðir og viðhalda umhverfis- og menningarlegu heilindi ATA, verður nauðsynlegt til að nýta kosti ATA bæði fyrir gesti og þau svæði sem þeir heimsækja.

Flokkun á Epic Stays óhefðbundinni gistingu

Taflan hér að neðan dregur saman helstu fræðileg heimildasöfn sem móta skilning okkar á sjálfbærum ferðapjónustu og öðrum gerðum gistingar í dreifbýli, einkum í samhengi Epic Stays-verkefnisins. Þessar heimildir innihalda grunnkenningar, samtímarannsóknir og nýstárleg dæmasöfn sem sýna vöxt, mikilvægi og áskoranir sem tengjast öðrum gerðum gistingar í ferðapjónustu. Þær fjalla um efni á borð við áhrif stafrænna vettvanga eins og Airbnb, sjálfbærar starfshætti og samfélagsmiðaða líkön eins og Albergo Diffuso, sem saman auka skilning okkar á því hvernig ATA getur skilað efnahagslegum, umhverfislegum og félagslegum ávinningi í dreifbýli. Völduðu heimildirnar varpa ljósi á hvernig ATA samrýmist vaxandi ósk ferðamanna um ekta og umhverfislega ábyrga upplifanir, auk efnahagslegra og félagslegra afleiðinga þeirra fyrir heimabyggðir. Margir fræðigreinar ræða einnig tækniframfarir sem hafa endurskipulagt ATA-geirann, svo sem stafræna markaðssetningu og kerfi fyrir jafningjagagnrýni, sem auka aðgengi og aðdráttarafl ATA fyrir alþjóðlegan markhóp. Þessi tafla er hornsteinn til að skilja stefnumótandi kosti, ávinning og mögulega áskoranir við innleiðingu sjálfbærra og óhefðbundinna gistimódelanna í dreifbýli. Hver heimild veitir dýrmætar upplýsingar og sannanir sem styðja upplýsta starfshætti og tillögur, í samræmi við markmið staðbundinnar þróunar og víðtækari sjálfbærnimarkmið.

Tafla 8. Yfirlit yfir heimildir í bókmenntaskoðun

SOURCE	FOCUS OF THE WORK	IMPORTANCE FOR REVIEW	MAIN POINT
DOLNICAR, S. (2018)	CONCEPTUALISES ATA AS NON-STANDARDIZED, EXPERIENCE-FOCUSED ACCOMMODATIONS	PROVIDES A FOUNDATION FOR UNDERSTANDING ATA'S DEFINITION AND CONTRASTS WITH TRADITIONAL HOTELS	DEFINES ATA AS OPTIONS LIKE BOUTIQUE HOTELS, ECO-LODGES, AND SHORT-TERM RENTALS; EMPHASIZES INDIVIDUALITY, PERSONALIZATION, AND LOCAL IMMERSION
LIU, Y. & MATTILA, A. S. (2017)	EXAMINES ATA'S APPEAL AND RELATIONSHIP TO EVOLVING TRAVELER NEEDS	HIGHLIGHTS ATA'S ALIGNMENT WITH THE SHIFT IN TRAVELLER PREFERENCES TOWARD UNIQUE, CULTURALLY IMMERSIVE STAYS	ATA RESPONDS TO TRAVELERS' DESIRE FOR AUTHENTICITY; AND CONNECTS ACCOMMODATIONS TO LOCAL CULTURES, DIFFERING FROM THE HOMOGENIZED HOTEL MODEL
GUTTENTAG, D. (2015)	ANALYZES THE IMPACT OF DIGITAL PLATFORMS LIKE AIRBNB ON ATA	EXPLAINS THE TECHNOLOGY-DRIVEN TRANSFORMATION AND GLOBAL ACCESSIBILITY OF ATA	AIRBNB DEMOCRATIZED ATA, INCREASING CHOICES AND AFFORDABILITY; DISCUSSES THE DISRUPTIVE EFFECTS ON THE HOTEL INDUSTRY AND THE RISE OF "HOME-SHARING" MODELS
DALL'ARA, G. (2015)	FOCUSES ON THE ALBERGO DIFFUSO MODEL IN ITALY	INTRODUCES ALBERGO DIFFUSO AS A COMMUNITY-BASED ATA APPROACH AND A MODEL FOR HERITAGE PRESERVATION	ALBERGO DIFFUSO REVITALIZES RURAL COMMUNITIES BY USING EMPTY BUILDINGS AS ACCOMMODATIONS; ALSO FOSTERS ECONOMIC GROWTH WHILE PRESERVING LOCAL CULTURE
WEARING, S. ET AL. (2017)	STUDIES ATA'S ROOTS IN ECOTOURISM AND SUSTAINABLE TRAVEL	PROVIDES HISTORICAL CONTEXT BY EXAMINING ATA'S ORIGINS IN NICHE, CONSERVATION-FOCUSED TOURISM	EXPLAINS EARLY ATA FORMS LIKE HOMESTAYS AND ECO-LODGES; HIGHLIGHTS ECO-CONSCIOUS PRACTICES AND APPEALS TO ENVIRONMENTALLY AWARE TRAVELLER
COHEN, S. (2016)	DISCUSSES THE BROADER SHIFT TOWARD EXPERIENTIAL TOURISM	CONTEXTUALIZES THE GROWTH OF ATA WITHIN CHANGING TOURISM PARADIGMS THAT PRIORITIZE EXPERIENCE OVER CONVENIENCE	EXPERIENTIAL TOURISM DRIVES ATA GROWTH BY APPEALING TO TRAVELLERS WHO VALUE UNIQUE, IMMERSIVE, AND MEANINGFUL EXPERIENCES

SOURCE	FOCUS OF THE WORK	IMPORTANCE FOR REVIEW	MAIN POINT
YE, Q. ET AL. (2019)	INVESTIGATE THE DEMAND FOR AUTHENTICITY AND LOCAL ENGAGEMENT IN ATA	LINKS ATA DEMAND TO TOURISTS' PREFERENCE FOR LOCAL INTERACTIONS AND AUTHENTIC CULTURAL EXPERIENCES	EMPHASIZES TRAVELLER MOTIVATIONS FOR AUTHENTICITY, AND CULTURAL IMMERSION; DISCUSSES ATA AS AN OPPORTUNITY TO INTERACT WITH LOCAL COMMUNITIES
DANGI, T. & JAMAL, T. (2016)	EXPLORES SUSTAINABLE TOURISM WITHIN ATA SETTINGS	HIGHLIGHTS THE INCREASING ROLE OF SUSTAINABILITY IN TOURIST ACCOMMODATION PREFERENCES	SUSTAINABLE PRACTICES (ECO-FRIENDLY LODGES, LOW-IMPACT STAYS) ARE CRITICAL FOR ATTRACTING ENVIRONMENTALLY CONSCIOUS TRAVELLERS
JUVAN, E. & DOLNICAR, S. (2014)	ANALYZES THE IMPACT OF SUSTAINABILITY ON ATA CONSUMER CHOICES	DEMONSTRATES SUSTAINABILITY'S INFLUENCE ON ATA SELECTION, ESPECIALLY IN ECOTOURISM ACCOMMODATIONS	SUSTAINABILITY IS A COMPETITIVE ADVANTAGE FOR ATA; TOURISTS ARE ATTRACTED TO ACCOMMODATIONS THAT MINIMIZE ENVIRONMENTAL IMPACT
HEO, C. Y. (2016)	EVALUATES ATA'S ECONOMIC BENEFITS AND CHALLENGES FOR LOCAL COMMUNITIES	PROVIDES INSIGHT INTO ATA'S ECONOMIC EFFECTS, INCLUDING TOURISM INCOME GENERATION AND IMPACTS ON HOUSING AND GENTRIFICATION	HIGHLIGHTS ATA'S POSITIVE EFFECTS ON LOCAL ECONOMIES BUT ALSO DISCUSSES ISSUES LIKE RISING PROPERTY PRICES, IMPACT ON HOUSING AFFORDABILITY
WACHSMUTH, D. & WEISLER, A. (2018)	EXAMINES ATA'S SOCIAL IMPACT, PARTICULARLY FROM SHORT-TERM RENTALS	ADDRESSES POTENTIAL ATA DRAWBACKS SUCH AS GENTRIFICATION, COMMUNITY DISRUPTION DUE TO OVER-TOURISM	SHORT-TERM RENTALS CAN STRAIN HOUSING MARKETS, INCREASE GENTRIFICATION; RAISE REGULATORY QUESTIONS FOR ATA IN URBAN AND RURAL AREAS
ZERVAS, G. ET AL. (2017)	STUDIES AIRBNB'S ROLE IN DISRUPTING THE TRADITIONAL HOTEL INDUSTRY	EXPLORES ATA'S EFFECT ON TRADITIONAL LODGING, HIGHLIGHTING INDUSTRY SHIFTS AND REGULATORY CHALLENGES	AIRBNB HAS CHANGED PRICING STRUCTURES, AND COMPETITIVE DYNAMICS IN HOSPITALITY; DISCUSSES POLICY ISSUES AROUND SHORT-TERM RENTAL REGULATIONS

SOURCE	FOCUS OF THE WORK	IMPORTANCE FOR REVIEW	MAIN POINT
ERT, E. ET AL. (2016)	EXAMINES THE ROLE OF PEER REVIEWS IN ATA SELECTION	HIGHLIGHTS THE INFLUENCE OF TECHNOLOGY (REVIEWS) ON ATA DECISION-MAKING AND TRUST IN PEER-TO-PEER PLATFORMS	REVIEWS BUILD TRUST, AND ENHANCE GUEST ASSURANCE IN ATA; DIGITAL PLATFORMS MAKE ATA OPTIONS MORE ACCESSIBLE AND RELIABLE FOR TRAVELERS
BACASTOW, J. & TUSSYADIAH, I. (2020)	INVESTIGATES EMERGING TRENDS LIKE "WORKSTATIONS" IN ATA SETTINGS	DISCUSSES NEW ATA TRENDS, PARTICULARLY THOSE ACCELERATED BY SHIFTS IN REMOTE WORK DUE TO THE COVID-19 PANDEMIC	IDENTIFIES REMOTE WORK-FRIENDLY ATA OPTIONS AS A GROWING SECTOR; CO-LIVING AND EXTENDED STAYS ARE INCREASINGLY POPULAR AMONG DIGITAL NOMADS
CHENG, M. & ZHANG, G. (2020)	EXPLORES REGULATORY RESPONSES TO ATA'S RAPID GROWTH	CONTEXTUALIZES POLICY AND REGULATORY NEEDS FOR ATA'S SUSTAINABLE EXPANSION AND COMMUNITY IMPACT	FOCUSES ON THE NEED FOR BALANCED REGULATION TO ENSURE ATA BENEFITS WITHOUT COMPROMISING HOUSING, COMMUNITY STABILITY

Yfirlit yfir heimildir fræðilegs kafla

Gisting, sem er ómissandi hluti ferðapjónustunnar og afþreyingariðnaðarins, hefur verið að breytast stöðugt á undanförunum árum. Ein af þessum breytingum er uppgangur og sívaxandi vöxtur óhefðbundinnar gistingar. Óhefðbundin gisting vísar til gistimöguleika sem eru öðruvísi en það sem stór hótelfyrirtæki bjóða nú þegar (*Alternative Accommodation Goes Mainstream*, n.d.)

Margir gerðir óhefðbundinna gististaða, svo sem gistiheimili, glamping og dreifð gisting, bjóða ferðamönnum sem kjósa að upplifa annað konar reynslu valkost (Adli & Chin, 2021). Ein af ástæðunum fyrir slíkum vexti í eftirspurn eftir óhefðbundnum gististöðum á undanförunum tímum var áhrif COVID-faraldursins, sem hefur stuðlað að sveigjanleika í fjarvinnu og leitt til þess að fólk leiti frelsis og nýrra ævintýra. Auk þess hefur skammtíferðalögum sífellt meira verið skipt út fyrir lengri dvöl og einmanareisum hefur blómstrað í hópaferðir (*Alternative Accommodation Goes Mainstream*, n.d.).

Gististaðurinn Bed & Breakfast (B&B)

Gisting með morgunverði (B&B) er tegund gistingar sem býður upp á yfirnætur dvöl auk þess sem fyrsti matur dagsins er innifalinn í verðinu. Gistingin er oft gestahús með fáum herbergjum. Í mörgum tilvikum býr gestgjafinn einnig á staðnum. Húsnæðið ber oft keim af staðbundinni byggingarlist og er þannig mjög táknrænt fyrir umhverfið (Landman, *Bed & Breakfast Definition / Meaning*, 2020). Sögulegar íbúðir geta oft orðið fullkomin staðsetning til að reka glæsilegt Bed & Breakfast.

Þessi tegund óhefðbundinnar gistingar eykur fjölbreytni í ferðapjónustu svæðisins og eykur aðdráttarafl samfélagsins fyrir ferðalanga, vegna þess að eignirnar eru persónulegar í eðli sínu, bjóða upp á vinalegt, einkarými sem hvetur gesti til að kynnst staðbundnu umhverfi (Nuntsu et al., 2004). B&B-rekstrarformið tengist nákvæmlega sjálfbærum ferðaupplifunum og er dæmi um nýsköpun í ferðapjónustugeiranum, þar sem það hefur stöðugt stuðlað að efnahagslífinu og auðveldað efnahagslega fjölbreytni.

Bændahús

Landhús er heiti sem notað er til að lýsa ákveðinni tegund óhefðbundinnar gistingar í gestamannapjónustugeiranum, þ.e. gistingu sem er staðsett á landsbyggðinni. Landhúsagisting býður upp á meira staðbundna og persónulega upplifun. Þessi tegund gistingar gerir gestum kleift að upplifa landsbyggðina frá staðbundnara sjónarhorni. Landhús eru almennt rekin í litlum mælikvarða (fá herbergi), sem gerir kleift að veita mjög persónulega þjónustu. Gestir geta notið hefðbundnari lífsstíls; margar af þeim athöfnum sem boðið er upp á meðan dvöl stendur yfir eru yfirleitt upplifanir sem endurspeglar umhverfið og marka svokallaða upplifunartúrisma. Þó að sum sveitahús bjóði eingöngu upp á grunn gistinætur með morgunverði, hafa önnur þróast og bjóða upp á heilsulindir (SPAs), veitingastaði og fjölmargar útivistarathafnir (Landman, *Country House Definition / Meaning* 2020).

Bændatúrisminn

Skilgreiningar á landbúnaðarferðapjónustu eru fjölmargar í fræðiritum, sem endurspeglar óvissu um merkingu hennar. Ein skilgreining lýsir landbúnaðarferðapjónustu sem starfsemi sem felst í að bjóða fólki frí á býlum eða í sveitum (Carpio et al., 2008). Önnur skilgreining á landbúnaðarferðapjónustu er að hún sé viðskiptamódel sem tengir landbúnaðarframleiðslu og/eða vinnslu við ferðapjónustu til að laða að gesti á býli eða búgarði, með það að markmiði að skemmta og/eða fræða gesti og afla tekna fyrir rekstraraðilann (Arroyo et al., 2013)

Allar skilgreiningar á landbúnaðarferðapjónustu ættu að innihalda eftirfarandi fjögur atriði:

1. að sameina helstu þætti ferðapjónustunnar og landbúnaðarins;

2. að laða almenning til að heimsækja landbúnaðarstarfsemi;
3. að vera hannað til að auka tekjur bóndabærs; og
4. að bjóða gestum upp á afþreyingu, skemmtun og/eða fræðslu.

Hugtakið "agritourism" er oft notað skiptanlega við "agri-tourism", "agrotourism", "bændatúrisma", "landbúnaðarferðþjónustu" eða "agritainment" (National Agricultural Law Center, 2024).

Albergo Diffuso (dreift hótél)

Albergo Diffuso (dreift hótél) Til dæmis geta gestaherbergin og íbúðirnar verið dreifðar um þorpið, í mismunandi byggingum, móttakan er á stað X, veitingastaðurinn á stað Y og aðrar þjónustur á stað Z, allt innan 300 metra radíusar. Eitt af sérkenneinkennum þessa ítalska hugtaks er lárétt *uppbygging* þess, sem dreifir hótelaðstöðu og þjónustu yfir nokkrar byggingar. Til dæmis geta gestaherbergin og íbúðirnar verið dreifðar um þorpið, í mismunandi byggingum, móttakan er á stað X, veitingastaðurinn á stað Y og aðrar þjónustur á stað Z, allt innan 300 metra radíusar frá miðbyggingunni (Panicia & Leoni, 2017). Viðskiptalíkan AD byggir á viðskiptahugmynd, virðissköpun og nýsköpun:

- Viðskiptahugmyndin byggir á markmiðinu um að stuðla að endurvakningu þorps sem hefur tilfinningalegt tengsl við frumkvöðulinn.
- Varðandi virðissköpunina er AD gistimoðal sem býður upp á meira en hótélupplifun. Ferðamaðurinn getur búið eins og heimamaður og upplifað staðbundnar hefðir og menningu.
- Nýsköpunin snýr einmitt að þjónustunni sem er gjörólík hefðbundnu hóteli (Droli, 2019).

Hostel og Glostel

Hugtakið *hosteli* lýsir gististað sem býður upp á *ódýra* gistingu fyrir fólk, svo sem nemendur, verkafólk eða ferðalanga með takmarkaðan fjárhagsramma. Hosteli bjóða oft upp á *sameiginlega gistingu*, þar sem fleiri en einn gistir í sama herbergi. Aðstaða eins og baðherbergi, eldhús og setustofur er einnig oft sameiginleg með öðrum gestum (XOTELS - Revenue Management Consulting, 2024c).

Hugtakið *Glostel* er orð sem sameinar merkingu orðanna "*glamúr*" og "*hostel*". Glostel er markaðshugtak sem notað er til að lýsa *glæsilegri* og *tískulegari* hótélum. Glostel-hótelin skera sig úr samkeppninni vegna sterks áherslu á *list* og *tísku*, en þjónusta þó svipuðum markaði sem hótelin miða að, þ.e. ferðamönnum sem vilja hafa kostnaðinn niðri (XOTELS - Revenue Management Consulting, 2024c).

Tjaldferðir og glamping

Orðið "camping" var upphaflega notað til að lýsa því að gista í tjaldi yfir nótt. Í dag getur hugtakið lýst dvöl í tjaldi, búngaló, húsbílum og glamping-tjöldum, svo fáein dæmi séu nefnd, á tjaldstæði (Adamovich et. al, 2021).

Hugmyndin um útilegu hefur breyst með tímanum, með nýjum sérmarkaði sem höfðar til sjálfbærra ferðamanna. Glamping – stytting á "glamorous camping" – býður upp á leið til að upplifa jákvæða þætti útilegunnar á meðan neikvæðum er haldið í lágmarki. Sumir af mikilvægustu þáttunum sem ferðamenn sem velja glamping-gistingu meta eru gæði búnaðar og innréttinga. Aðrir mikilvægir þættir eru þjónustugæði og náttúrulegt umhverfi (Hrgović et al., 2018).

04

SVÓT-greining

Mynd: The Torfhús Retreat, Ísland

SWOT-greining

Tillaga að SWOT-greiningu fyrir Epic Stays kannar áhrif þróunarverkefnisins á dreifbýli á Íslandi, Ítalíu, Írlandi, Slóveníu og í Hollandi, með áherslu á bæði mögulega kosti og áskoranir, með hliðsjón af pólitísku, efnahagslegu, félagslegu, tæknilegu, umhverfislegu og lagalegu umhverfi (PESTEL). Þar sem Epic Stays er verkefni sem samræmist beint evrópskum og alþjóðlegum stefnum um umhverfisábyrgð og atvinnusköpun í dreifbýli, teljum við að um sé að ræða nýtt, tímanlegt og viðeigandi verkefni í nútíma félags- og efnahagslegu landslagi. Með því að kynna meginreglur vistferðamála ásamt samfélagsþróun og nýstárlegri hönnun stefnir verkefnið að því að gagnast ferðamönnum, gestgjafum, samfélögum og umhverfinu jafnt.

Við viðurkennum áskoranir við að hrinda verkefninu í framkvæmd; þar á meðal háa uppsetningarkostnað fyrir sumar eignir og hugmyndir, sem getur verið sérstaklega krefjandi fyrir lítil og meðalstór fyrirtæki (SMEs). Ennfremur geta reglugerðar- og lagalegir vankantar komið upp á áætlanagerðarstigum, sem gætu tafið þróunarstarf.

Þrátt fyrir slík tækifæri og hindranir sýna þessi rannsóknarskýrsla og fylgirit hennar að Epic Stays býður upp á veruleg tækifæri fyrir dreifbýlis samfélag. Hún gefur þeim tækifæri til að taka stjórn á eigin framtíð með nýsköpun, öðrum eignarháttaformum, frásögn og skapandi markaðssetningu, auk innleiðingar nýrrar tækni sem styður við aðrar gistimöguleika. Þessi valdefling getur leitt til sjálfbærs vaxtar og bættrar lífsgæða í dreifbýli.

Ferðapjónustugeirinn er eðli sínu samkvæmt óstöðugur og viðkvæmur fyrir ytri áföllum sem geta haft áhrif á seiglu og viðkvæmni smárra og meðalstórra fyrirtækja. Aðfangakeðjuvandamál í fámönnum byggðum, svo sem varðveisla auðlinda og innviða, ógna enn frekar farsælli innleiðingu. Enn fremur gæti samkeppni frá stórum alþjóðlegum fyrirtækjum eins og Airbnb grafið undan markaðshlutdeild og arðsemi verkefnisins. Í hnotskurn, þrátt fyrir að Epic Stays hafi möguleika á að stuðla að jákvæðum breytingum í dreifðum byggðum með sjálfbærum ferðapjónustu og nýstárlegum gistirýmum, þarf það að yfirstíga verulegar áskoranir og ógnir til að ná markmiðum sínum.

STRENGTHS

- Project goals match with European and many global policies on environmental sustainability and rural job creation
- The project allows for the promotion of ecotourism principles - good for tourists, hosts, communities and environment
- Meeting existing and future tourism demands by offering unique authentic tourism experiences that are distinctive, environmentally sustainable, immersive and memorable reflecting local culture, heritage and environments.
- Epic Stays accommodation is small, flexible and resilient by adapting to market trends, guest preferences and changing environmental regulations. This provides agility and helps the sector stay competitive, relevant and strong.
- On the other hand, it is also easily scalable creating Epic Stays destinations that positively contribute significantly to the overall tourism industry (educating and changing mindsets, improving environments etc.) Consider mobile modular units that don't need planning, construction or renovation costs. Consider joint ventures, loyalty programs, diverse property portfolios, brand presence.

S

WEAKNESSES

- Some properties and concepts may face high set up charges - e.g. significant capital can be challenging for SMEs
- Some properties and concepts may face planning, regulatory and legal challenges
- Seasonality: Relying on businesses in the surrounding area for food, experiences, entertainment etc. Can fluctuate demand and ultimately revenue if these businesses are closed during off season making it challenging to maintain a consistent profit throughout the year.
- Standing Alone in a highly competitive crowded market requires innovation and differentiation e.g., may be a lesser choice due to unideal location, lack of appeal to diverse tourist types, hard to market and promote alone, lack of additional product offerings in comparison to hotels.
- Lack of skills and knowledge in Epic Stays principles so they lack understanding in eco-tourism principles, sustainable practices and how to implement, manage and promote environmentally responsible alternative tourism accommodation. Can't maximize opportunities for sustainability. Not meeting customer expectations. Not involving community properly, compliance, certification.

W

OPPORTUNITIES

- Offers rural communities an opportunity to control their own destiny through novel and innovative developments
- New technologies will support novel ideas and creativity in the sector and facilitate alternative accommodation development
- Innovative sustainable approaches where tourism, technology, sustainable tourism and rural regeneration combine to enhance guest experiences, increase competitive positioning, minimize environmental impact and promote eco-conscious travelers and experiences
- Scalability measures and larger scale adaptability to market trends and demand. Building destinations with positive reputation branding, improved tourist perceptions and behaviours, positive community and tourist relationships, enhanced appeal and reduced business costs due to energy efficiencies and waste reduction.

O

THREATS

- Tourism is a volatile and exposed industry, which suffers from many external shocks. SMEs need to develop resilience
- Underpopulated areas may face logistic challenges with development (e.g. resources and infrastructure requirements)
- Competition from major global companies (e.g. Airbnb) pose a threat
- Reduced demand due to local competition and pricing pressures e.g., currency fluctuations and the cost of holidays in comparison to other destinations
- Insurance and risk management. The high cost of insurance for property damage, liability claims and business operations impacting financial stability
- Lack of staff, in terms of availability and competency, especially in rural areas that need specific skills and experience. Time poor entrepreneurs feel stressed and compromised.

T

Tafla 9. SWOT-greining

SWOT-umræður

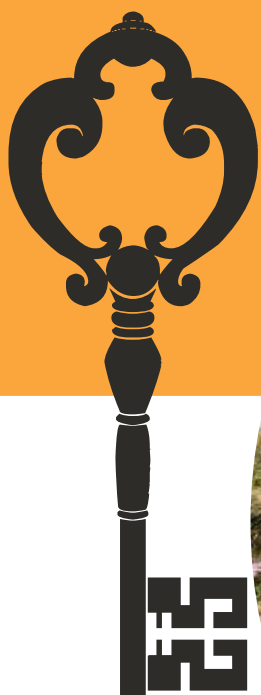
Fyrirliggjandi SWOT-greining fyrir Epic Stays kannar möguleg áhrif þess á dreifbýli á Íslandi, Ítalíu, Írlandi, Slóveníu og í Hollandi. Verkefnið samræmist evrópskri og alþjóðlegri stefnu um umhverfisábyrgð og atvinnusköpun í dreifbýli, sem gerir það að tímanlegu og viðeigandi framtaki. Með því að efla vistferðamennsku, samfélagsþróun og nýstárlega hönnun stefnir Epic Stays að því að gagnast ferðamönnum, gestgjafum, samfélögum og umhverfinu. Hins vegar geta áskoranir, svo sem háir uppsetningarkostnaðir fyrir smá- og meðalstór fyrirtæki (SMF) og reglugerðartálmar, hindrað þróun. Þrátt fyrir þessar hindranir býður Epic Stays upp á veruleg tækifæri fyrir dreifbýlis samfélög til að tileinka sér óhefðbundnar gistilausnir, taka upp nýja tækni og stuðla að sjálfbærum vexti.

Epic Stays hefur verulegt tækifæri til að stuðla að sjálfbærri þróun í dreifbýli með vistferðamennsku og nýstárlegum gistimöguleikum. Hins vegar þarf það að yfirstíga áskoranir á borð við háa uppsetningarkostnað, reglugerðarhindrun, árstíðabundnar tekjusveiflur og harða samkeppni frá stærri vettvangi. Ef þessum málum er sinnt af áhrifaríkum hætti gætu Epic Stays-fyrirtækin stuðlað að langtíma sjálfbærum vexti í ferðaþjónustu í dreifbýli og bætt lífsgæði heimamanna.

05

Rammi og hæfniviðmið

- Almenn lýsing á hæfniviðmiðum
- Kjarnaþættir færni fyrir sjálfbæra ferðaþjónustu og óhefðbundina gistingu

Mynd: Torfhús Retreat, Ísland

Almenn lýsing á hæfniviðmiðum

Hæfnipættirnir sem taldir eru upp í eftirfarandi töflu lýsa lykilhæfnis sviðum sem eru nauðsynleg fyrir þá sem starfa í geiranum sjálfbærrar ferðapjónustu og óhefðbundinna sveitaurræða. Þessir hæfnipættir voru þróaðir sem hluti af Epic Stays-verkefninu og byggja á núverandi straumum í sjálfbærri ferðapjónustu sem og sérstöku áskorunum og tækifærum sem finnast í sveitum Evrópu. Með vaxandi vinsældum óhefðbundinnar ferðapjónustu eykst eftirspurn eftir hæfu vinnuafli sem getur þróað, stjórnað og kynnt sjálfbærrar ferðapjónustuaðferðir sem virða gildi samfélagsins og styrkja efnahagslega seiglu. Þetta færnikargrind þjónar sem grunnvísir fyrir starfsnám og þjálfun (VET) sem miðar að því að veita þátttakendum nauðsynlega færni til að ná árangri í óhefðbundinni dreifbýlisferðapjónustu. Hún nær ekki aðeins til tæknilegra þátta í gististjórnun heldur einnig til félags- og efnahagslegra sem og umhverfislegra samhengi sem eru mikilvægt fyrir sjálfbæra dreifbýlisþróun.

Þessir hæfnispættir samræmast stefnu Evrópusambandsins sem styður sjálfbærni, efnahagsvöxt í dreifbýli og atvinnusköpun, og undirstrika skuldbindingu Epic Stays við að efla ferðamennsku sem gagnast staðbundnum samfélögum, verndar náttúru- og menningarauðlindir og skapar merkingarbær atvinnutækifæri. Hæfnispættirnir undirbúa nemendur til að takast á við ýmsa þætti sjálfbærrar ferðamennsku, þar á meðal að stjórna umhverfisáhrifum, byggja upp samstarf við staðbundna hagsmunaaðila og kynna menningararfleifð. Ferðamenn nútímans leita sífellt meira eftir ekta og djúpstæðum upplifunum sem tengja þá við staðbundna menningu og náttúrulegt umhverfi. Þessi þróun krefst þess að gististaðir skilji sjálfbærrar starfshætti og leggi sig fram um að varðveita menningararfleifð og umhverfi áfangastaða sinna.

Í ljósi þess hve ferðamannaiðnaðurinn er ört breytilegur, einkum vegna síbreytilegra markaðskröfur, leggur ramminn áherslu á stafræna læsi og aðlögunarhæfni. Tækni er nauðsynleg til að auka aðgengi, sýnileika og rekstrarhagkvæmni í óhefðbundnum gististöðum. Hæfni í stafrænni markaðssetningu, samskiptum við viðskiptavinum og netbókunarkerfum er nauðsynleg til að ná til alþjóðlegra gesta og tryggja jákvæða upplifun þeirra. Enn fremur er aðlögunarhæfni lykilatriði þegar ferðamannastraumurinn breytist, til dæmis með auknum fjölda ferða vegna fjarvinnu og vaxandi áhuga á umhverfisvænum og upplifunarferðum.

Þessi rammi veitir þátttakendum sveigjanleika til að innleiða nýsköpun og aðlaga tilboð sín að nýjum eftirspurnum. Auk þess leggja hæfniviðmiðin áherslu á umhverfisvernd og menningarlega varðveislu, sem endurspeglar markmið Epic Stays um að forgangsraða sjálfbærri þróun sem virðir menningararfleifð heimamanna og verndar náttúrulegt landslag. Óhefðbundin gististaðir starfa oft á vistfræðilega eða menningarlega viðkvæmum svæðum, sem krefst þess að veitendur innleiði umhverfisvænar aðferðir og styðji verndunaraðgerðir. Meðvitund um umhverfisvernd, ásamt þekkingu á vistvottunarstöðlum, gerir nemendum kleift að reka gististaði sem virða bæði umhverfið og hagsmuni samfélagsins, laða að sér umhverfisvitaða ferðalanga og tryggja langtíma sjálfbærni áfangastaða. Fjármálalæsi og viðskiptaáætlanagerð eru einnig mikilvægir þættir í þessu ramma, sem tryggja að nemendur búi yfir færni til að reka fjárhagslega sjálfbær starfsemi.

Hæfni í fjármálastjórnun stuðlar að skilvirkri fjárhagsáætlunargerð, fjárfestingum í sjálfbærri innv

Hæfni í fjármálastjórnun stuðlar að skilvirkri fjárhagsáætlunargerð, fjárfestingum í sjálfbærri innviðum og traustum viðskiptalíkönnum sem þola efnahagslegar sveiflur. Þessi fjárhagslegi grunnur er sérstaklega mikilvægur fyrir lítil og meðalstór fyrirtæki (SMEs) á landsbyggðinni, sem eiga oft í erfiðleikum með að afla fjármagns og takast á við árstíðabundna eftirspurn. Að lokum er skilningur á stefnumótun og reglugerðarfylgni lykilatriði í ferðapjónustu í dreifbýli. Þar sem stjórnvöld og sveitarstjórnir setja reglur um stjórn vaxtar ferðapjónustu á svæðum með mikla eftirspurn tryggir þekking á þessum reglum að gististaðir starfi löglega og ábyrgan hátt. Þessi færni eykur meðvitund um staðbundna stefnu varðandi skammtímaleigu, umhverfisstaðla og samskipti við samfélagið, sem er nauðsynlegt til að viðhalda jákvæðum tengslum við heimamenn og uppfylla lagalegar kröfur.

Tafla 9. Yfirlit yfir viðtækari hæfnipætti

BROADER COMPETENCIES

- Understanding global and local sustainable tourism principles, frameworks, and best practices.
- Developing tourism strategies that balance economic benefits with environmental and social responsibility.
- Creating policies and practices that support sustainable resource use and minimize negative impacts on local ecosystems.

- Creating policies and practices that support sustainable resource use and minimize negative impacts on local ecosystems.
- Building strong relationships with local stakeholders, including residents, community leaders, and cultural groups.
- Designing tourism experiences that respect local customs and traditions, fostering cultural sensitivity among visitors.

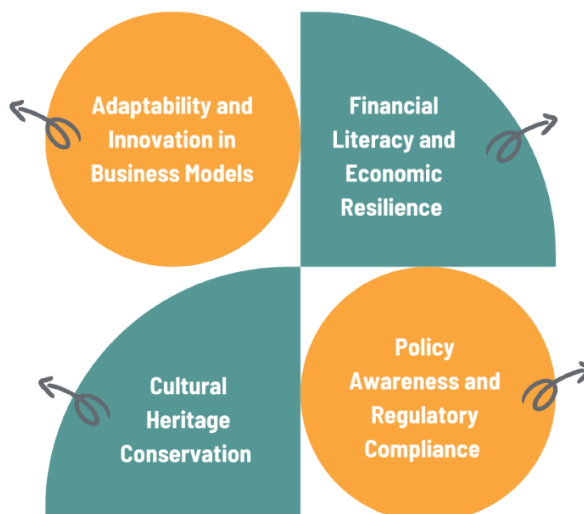

- Implementing eco-friendly practices such as waste reduction, water conservation, and energy-efficient operations.
- Understanding and promoting biodiversity, natural habitat preservation, and environmental conservation efforts.
- Ensuring sustainable use of resources and reducing carbon footprint through initiatives like sourcing local materials and reducing transportation emissions.

- Utilizing digital tools and platforms for effective marketing, including social media, booking sites, and customer engagement tools.
- Analyzing and responding to customer feedback through digital review systems to improve service quality.
- Staying updated with technology trends in tourism, including virtual tours, booking automation, and digital sustainability reporting.

- Demonstrating flexibility in business models to respond to evolving tourism trends, such as remote work travel, experiential tourism, and eco-conscious tourism.
- Creating innovative offerings, such as eco-lodges, glamping, or immersive cultural experiences, that cater to niche markets.
- Experimenting with new concepts like modular accommodations or seasonal offerings to stay competitive and adaptable.

- Identifying and preserving local cultural assets, including historical buildings, local traditions, and artisanal crafts.
- Incorporating cultural heritage elements into accommodation design and guest experiences, enhancing authenticity.
- Applying the Albergo Diffuso model and similar approaches that repurpose historic buildings, supporting cultural preservation and providing unique visitor experiences.

- Managing financial resources effectively, including budgeting, cost control, and revenue management to ensure economic sustainability.
- Planning for long-term financial resilience by diversifying revenue streams and investing in sustainable infrastructure.
- Securing funding or grants for sustainable tourism projects, such as green certifications or eco-friendly facilities.

- Understanding national and local tourism regulations, including licensing, zoning, and environmental compliance.
- Keeping up with EU and global sustainable tourism policies, aligning practices with standards like the UN Sustainable Development Goals (SDGs).
- Navigating legal issues associated with short-term rentals, land use, and cultural heritage conservation.

- Delivering high-quality, personalized guest services that foster memorable, culturally rich experiences.
- Adapting services to meet the needs of diverse tourists, including eco-conscious travelers, adventure seekers, and wellness tourists.
- Cultivating skills in handling guest feedback and resolving service issues to maintain high satisfaction levels and encourage repeat visits.

- Creating long-term plans that integrate sustainability goals, economic viability, and community impact.
- Anticipating and planning for future tourism trends, such as climate resilience, demographic changes, and new tourist expectations.
- Implementing continuous improvement strategies to enhance sustainability, guest satisfaction, and community involvement.

- Identifying and mitigating risks associated with tourism volatility, such as economic downturns, natural disasters, and seasonality.
- Developing contingency plans for critical areas like staffing, resource shortages, or sudden regulatory changes.
- Building resilience through practices that ensure steady operations, such as maintaining flexible business models and fostering local supply chains.

- Demonstrating leadership qualities that inspire a commitment to sustainability and quality among team members.
- Training staff in sustainable practices and guest engagement to deliver consistent, high-quality service.
- Fostering an inclusive and collaborative workplace culture that values local input and cultural understanding.

Kjarnaþættir færni fyrir sjálfbæra ferðaþjónustu og óhefðbundina gistingu

Tafla meginþáttahæfni hér að neðan sýnir nauðsynlega færni og þekkingu sem þarf til árangursríks rekstrar í sjálfbærum ferðaþjónustu og óhefðbundnum sveitaaðstöðum. Þó að víðtækari hæfnistaflan veiti yfirlit yfir mikla sýn á almenna færni á þessu sviði, leggur meginþáttahæfnin áherslu á þá sértæku, hagnýtu hæfileika sem eru nauðsynlegir til að reka og kynna óhefðbundna gistingu á sjálfbæran, hagkvæman og samfélagslega miðaðan hátt. Í sjálfbærum ferðaþjónustu nær víðtækari hæfni yfir fjölbreytt úrval stuðningshæfni, svo sem aðlögunarhæfni að markaðsbreytingum, stefnumótunarkunnáttu, þátttöku í samfélaginu og umhverfisvernd.

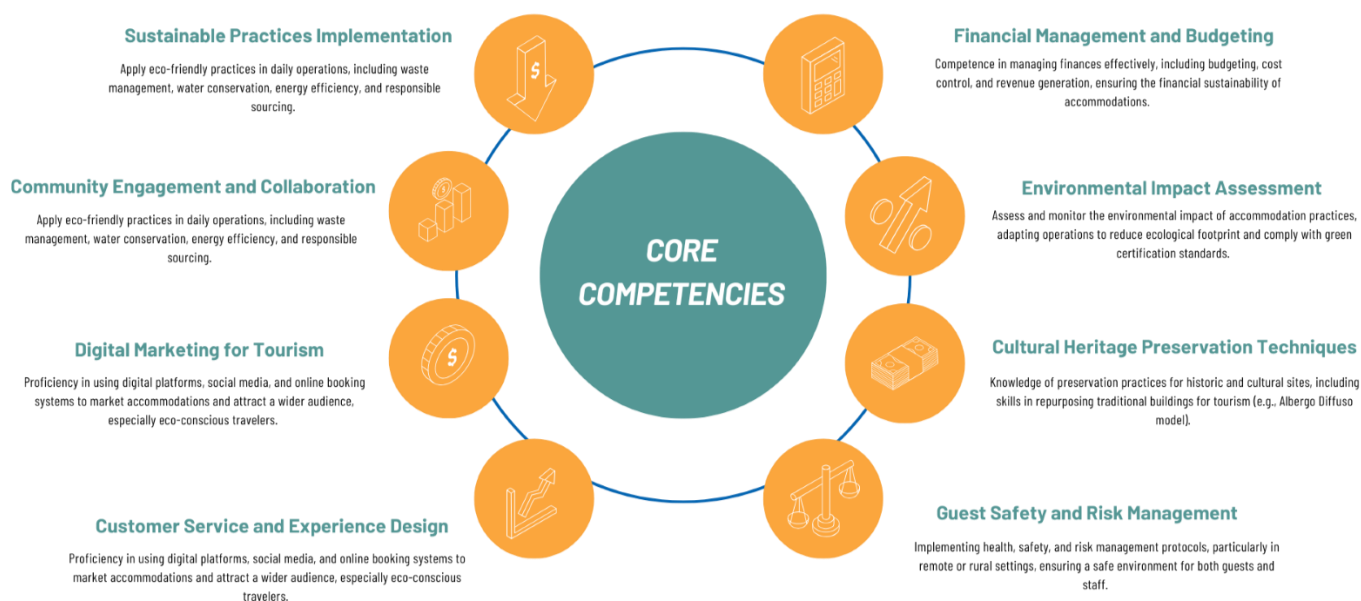
Þessir hæfileikar veita heildræna sýn á greininna og undirbúa einstaklinga fyrir ýmsar skyldur innan sjálfbærrar ferðaþjónustu. Þeir eru nauðsynlegir fyrir alhliða grunn í sjálfbærnishugmyndum, tæknanotkun og samfélagstengslum – lykilatriðum fyrir upplýstar ákvarðanir og langtímaáætlanir, en þeir kunna ekki alltaf að nýta beint í daglegum rekstri. Öfugt við þetta tákna kjarnahæfni þá grundvallarfærni sem beinlínis tengist daglegri stjórnun og starfsemi gististaða í sjálfbærri ferðaþjónustu.

Þessar færni fela í sér innleiðingu sjálfbærra starfshátta, fjármálastjórnun, reglufylgni og skapandi upplifanir viðskiptavina. Þetta eru grunnfærni sem krefjast kunnáttu, þar sem þær hafa veruleg áhrif á gæði þjónustu, rekstrarhagkvæmni og umhverfisaðgerðir. Til dæmis, á meðan víðtækari færni undirstrikar hlutverk stafrænnar tækni í ferðaþjónustu, beinist kjarnfærni sérstaklega að því að ná tökum á stafrænum markaðstækni til að laða að umhverfismeðvitaða ferðalanga. Á sama hátt og víðtækari hæfniskröfur leggja áherslu á mikilvægi þátttöku í samfélaginu, forgangsraða kjarnahæfniskröfur því að byggja upp sterk tengsl við staðbundna hagsmunaaðila til að tryggja áframhaldandi samstarf. Kjarnahæfniskröfur tryggja einnig rekstrarhagkvæmni, öryggi og ánægju viðskiptavina.

Hæfni eins og áhættustýring, öryggisreglur fyrir gesti og umhverfismatsgerðir eru nauðsynlegar til að stjórna dvalarstöðum á landsbyggðinni á skilvirkan hátt. Þessar hæfniskröfur krefjast sértækrar tæknilegrar þekkingar og nákvæmrar framkvæmdar, þar sem þær eru mikilvægar til að veita gestum örugga, ánægjulega og sjálfbæra upplifun

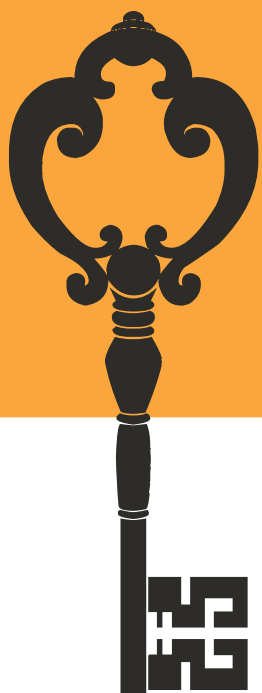
á sama tíma og stuðla að langtíma sjálfbærni fyrirtækisins. Auk þess veita kjarnahæfni í fjármálastjórnun og stefnumótun rekstraraðilum vald til að byggja upp traustan fjármálagrunn. Þetta felur í sér gerð fjárhagsáætlana, kostnaðarstjórnun og árangursríka tekjuöflun – sem er nauðsynlegt fyrir sjálfbærni, sérstaklega í dreifbýli þar sem efnahagslegar áskoranir geta verið verulegar. Rekstraraðilar sem búa yfir þessari fjármálahæfni eru betur í stakk búnir til að takast á við árstíðabundnar sveiflur og markaðsbreytingar sem eðlilegar eru í ferðaþjónustu, sem gerir þeim kleift að halda áfram fjárfestingum í sjálfbærum starfsháttum jafnvel utan háannatíma.

Tafla 10. Kjarnaþættir

06

Mælt er með

Mynd: The Torfhús Retreat, Ísland

Mælt er með

Verkefnið Epic Stays varpar ljósi á einstök tækifæri og áskoranir sem þjónustuaðilar í sveitamenntun standa frammi fyrir. Það leggur áherslu á viðkvæmt jafnvægi milli efnahagslegs vaxtar, þátttöku samfélagsins og umhverfisverndar. Þar sem sjálfbær ferðaþjónusta fær sífellt meiri athygli á heimsvísu – þökk sé ferðalöngum sem eru sífellt meðvitaðri um vistfræðileg málefni, velferð samfélagsins og aðdráttarafl ekta menningarupplifana – hefur þessi hreyfing veruleg áhrif á dreifbýli. Hér getur ferðaþjónustan endurvakið efnahaginn, en um leið sett þrýsting á staðbundnar auðlindir og samfélagsgerðir vegna aukins fjölda ferðamanna. Ferðaþjónusta í dreifbýli, í tengslum við óhefðbundna gistingu, býður upp á mikla möguleika til að skapa verðmæti sem nýtast bæði þjónustuaðilum og samfélögum jafnt sem vistkerfum. Með því að tileinka sér sjálfbærar starfshættir geta þessar gistingar nýtt tengsl sín við staðbundna menningu, hefðir og náttúrufegurð, sem gerir þær frábregðar hefðbundnum borgarferðaþjónustuvalkostum. Hvort sem um er að ræða vistgistingar, búthótel eða nýstárlega líkön eins og Albergo Diffuso, sem umbreytir sögulegum byggingum í gististaði, bjóða þessir gististaðir gestum upp á ekta upplifanir sem virða arfleifð samfélagsins og vernda umhverfið. Til að nýta þennan möguleika til fulls þurfa þjónustuveitendur hins vegar ekki aðeins þekkingu á gestgjafariðnaði heldur einnig traustan skilning á sjálfbærni, samfélagslegum tengslum og hæfni til að aðlagast breyttum markaði.

Mælikvarðar verkefnisins snúast um hagnýta færni sem er nauðsynleg fyrir sjálfbæra ferðaþjónustu. Frá því að efla umhverfisvernd og varðveislu menningararfs til að auka stafræna markaðssetningarfærni og styrkja fjárhagslega seiglu, aðstoða þessar leiðbeiningar þjónustuaðila í dreifbýli við að móta viðskiptalíkön sem samræmast bestu starfsháttum sjálfbærni. Þær undirstrika einnig mikilvægi samstarfs, enda blómstrar sjálfbær ferðaþjónusta með sameiginlegum sýn fyrirtækja, heimamanna og hagsmunaaðila. Þátttaka samfélagsins í ferðaþjónustu skapar umhverfi fyrir jákvæð félagsleg og efnahagsleg áhrif, sem gagnast öllum og byggir upp langtíma stuðning við sjálfbærar aðgerðir. Ennfremur eru nýsköpun og aðlögunarhæfni nauðsynlegir fyrir árangur í síbreytilegu ferðamannarumhverfi. Nýjar stefnur – svo sem ferðir vegna fjarvinnu, upplifunarferðaþjónusta og umhverfisvænar gistingar – móta nýjar væntingar ferðamanna. Þjónustuaðilar í sveitaferðaþjónustu ættu að vera tilbúnir að aðlagast sig með sveigjanlegum og nýstárlegum viðskiptalíkönnum sem samræmast þessum straumum, á sama tíma og þeir viðhalda skuldbindingu sinni við sjálfbærni. Til dæmis getur notkun stafrænna verkfæra og netpalla aukið náð og þátttöku þjónustuaðila, sem gerir aðrar gistimöguleika aðlaðandi fyrir alþjóðlegan markhóp sem sækist eftir umhverfisvænum og ekta ferðaupplifunum.

5

Offer training on flexibility and innovation in business models to cater to trends such as remote work travel, experiential tourism, and eco-conscious accommodations.

Rationale: Alternative accommodations must stay responsive to shifting demands, like digital nomadism and wellness tourism, to remain relevant and attractive in a dynamic market landscape.

6

Train providers to regularly assess the environmental impacts of their operations and adjust practices accordingly.

Support initiatives that encourage eco-certifications to signal commitment to sustainability.

Rationale: Regular impact assessments allow for continuous improvement and environmental stewardship, a priority for both the tourism sector and conscious travelers.

7

Create a risk management framework for rural accommodations, addressing issues such as guest safety, natural disasters, and operational disruptions.

Rationale: Preparedness enhances resilience and ensures the safety and satisfaction of guests, critical for retaining credibility and stability in remote or rural settings.

8

Provide guidance on navigating local, national, and EU tourism regulations, including short-term rental laws, environmental compliance, and cultural heritage protection.

Rationale: Compliance with evolving regulations is essential to operate legally and responsibly, supporting both business viability and harmonious relationships with local communities.

9

Encourage providers to offer culturally immersive, eco-friendly experiences that align with sustainability goals.

Develop packages that include nature conservation, local heritage, and community-focused activities.

Rationale: By aligning guest experiences with eco-conscious and cultural themes, accommodations can attract tourists who prioritize ethical and responsible travel.

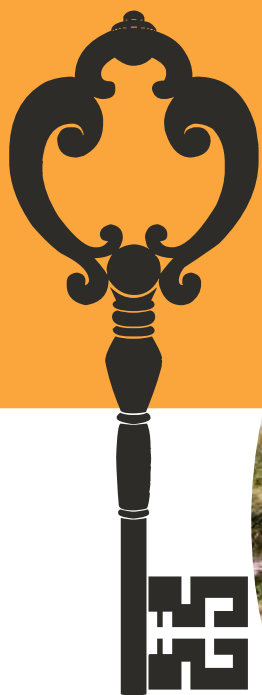
10

Build partnerships with local businesses, government bodies, and sustainability-focused organizations to support long-term tourism goals and infrastructure development.

Rationale: Collaborative efforts help amplify impact, share resources, and foster a united approach to sustainable rural development, maximizing benefits across the community.

07

Heimildir

Mynd: The Torfhús Retreat, Ísland

- Adamovich, V., Nadda, V., Kot, M., & Haque, A. U. (2021). Tjaldun vs. glamping-ferðapjónusta: Sjónarhorn veitenda í Bretlandi. *Journal of Environmental Management and Tourism*, 12(6), 1431. [https://doi.org/10.14505/jemt.v12.6\(54\).01](https://doi.org/10.14505/jemt.v12.6(54).01)
- Óhefðbundin gisting verður algeng. (á.d.). HOTELSMag.com. <https://hotelsmag.com/news/report-alternative-accommodation-is-going-mainstream/>
- Arroyo, C. G., Barbieri, C., & Rich, S. R. (2013). Defining agritourism: A comparative study of stakeholders' perceptions in Missouri and North Carolina. *Tourism Management*, 37, 39–47. <https://doi.org/10.1016/j.tourman.2012.12.007>
- Félag háskólamenntaðra á Íslandi. (13. mars 2023). Byggingaraðilar tvöfalda hverja krónu. <https://www.bhm.is/greinar/byggingaverktakar-tvofalda-hverja-kronu>
- Bacastow, J., & Tussyadiah, I. (2020). *Journal of Travel Research*, 59(7), 1145-1157. <https://doi.org/10.1177/0047287519870347>
- Balažič, G. (2018). Izobraževalne potrebe ponudnikov zasebnih turističnih nastanitev v Sloveniji. *Dela*, 107.
- Carpio, C., Wohlgenant, M., & Boonsaeng, T. (2008). Eftirspurn eftir bændatúrismi í Bandaríkjunum. *Journal of Agricultural and Resource Economics*, 33(2), 254–269.
- Cheng, M., & Zhang, G. (2020). *Tourism Management*, 77, 104015. <https://doi.org/10.1016/j.tourman.2019.104015>
- Cohen, S. (2016). *Annals of Tourism Research*, 58, 30-41. <https://doi.org/10.1016/j.annals.2016.02.002>
- Consilium. (2021). European Green Deal - Consilium. <https://www.consilium.europa.eu/en/policies/green-deal/>
- Dall'Ara, G. (2015). Ferðapjónusta og menningarbreytingar, 13(3), 192-203. <https://doi.org/10.1080/14766825.2015.1046025>
- Dangi, T., & Jamal, T. (2016). *Tourism Management Perspectives*, 18, 57-63. <https://doi.org/10.1016/j.tmp.2016.01.006>
- Dolnicar, S. (2018). *Journal of Hospitality and Tourism Management*, 35, 113-121. <https://doi.org/10.1016/j.jhtm.2018.02.006>
- Droli, M. (2019). The Albergo Diffuso model. Í De Gruyter eBooks. <https://doi.org/10.1515/9783110643763>
- Ert, E., Fleischer, A., & Magen, N. (2016). *Tourism Management*, 53, 76-86. <https://doi.org/10.1016/j.tourman.2015.09.001>
- Fried, C. (30. desember 2020). Airbnb og húsnæðisverð í Amsterdam — 1. hluti. Accenture Interactive Amsterdam. <https://medium.com/mobgen/airbnb-and-house-prices-in-amsterdam-part-1-9dc0cbffc136>
- GOV.SI. (2024). Strategija razvoja Slovenije 2030. <https://www.gov.si/zbirke/projekti-in-programi/izvajanje-strategije-razvoja-slovenije-2030/> [Sótt 20. september 2024].
- Guttentag, D. (2015). *Tourism Management*, 51, 184-193. <https://doi.org/10.1016/j.tourman.2015.05.001>

- Hafsteinsson, G. H., Kristinsson, J. E., & Pétursson, T. G. (2019). Áhrif Airbnb á íbúðamarkað Íslands - Vinnuskjal nr. 76. Seðlabanki Íslands. <https://www.cb.is/library/Skraarsafn---EN/Working-Papers/WP%2076.pdf>
- Heo, C. Y. (2016). International Journal of Hospitality Management, 56, 45-55. <https://doi.org/10.1016/j.ijhm.2016.05.003>
- Húsnæðis- og skipulagsstofnun. (2024). Mánaðarskýrsla ágúst 2024. HMS. https://hms-web.cdn.prismic.io/hms-web/ZsXHN0aF0TcGJKdf_HMS_M%C3%A1na%C3%B0arsk%C3%BDrsla_%C3%A1g%C3%BAst2024.pdf
- Hrgović, A. V., Bonifačić, J. C., & Licul, I. (2018). Glamping – New outdoor accommodation. Ekonomika Misao I Praksa, 27(2), 621–639. <https://hrcak.srce.hr/file/311748>
- <https://hagstofa.is/talnaefni/atvinnuvegir/ferdathjonusta/ferdathjonustureikningar/>
- Iceland Review. (2019). Rannsókn sýnir að Airbnb eykur félagslegt ójafnrétti. <https://www.icelandreview.com/news/study-finds-that-airbnb-promotes-social-inequality/>
- Sameiginleg nefnd um ferðapjónustu, landbúnað, matvæli og sjávarútveg. (2023). Þróun dreifbýlisferðapjónustu á Írlandi.
- Juvan, E., & Dolnicar, S. (2014). Journal of Sustainable Tourism, 22(4), 549-564. <https://doi.org/10.1080/09669582.2013.835939>
- KHN: Waken voor overcapaciteit hotels na 2018. (2016, 29. mars). Leeuwarder Courant. <https://lc.nl/friesland/KHN-waken-voor-overcapaciteit-hotels-na-2018-21231734.html>
- Lalor, A. (2020, 27. janúar). Af hverju er íbúðaskortur í Hollandi? DutchReview.com. <https://dutchreview.com/expat/housing/why-is-there-a-housing-shortage-in-the-netherlands-the-dutch-housing-crisis-explained/>
- Liu, C., & Cheng, J. (2018). Rannsókn á drifkröftum nýsköpunar í smá- og meðalstórum fyrirtækjum: Dæmi um sjálfbæra gistingu með morgunverði (B&B) í ferðapjónustu. Sustainability, 10(11), 3983. <https://doi.org/10.3390/su10113983>
- Liu, Y., & Mattila, A. S. (2017). Journal of Travel Research, 56(7), 905-917. <https://doi.org/10.1177/0047287516678317>
- National Agricultural Law Center. (15. apríl 2024). Yfirlit yfir landbúnaðarferðapjónustu. National Agricultural Law Center. <https://nationalaglawcenter.org/overview/agritourism/>
- Nuntsu, N., Tassiopoulos, D. og Haydam, N. (2004). Markaður gistingar með morgunverði í Buffalo City (BC), Suður-Afríku: Núverandi staða, takmarkanir og árangursþættir. Tourism Management, 25(4), 515–522. [https://doi.org/10.1016/s0261-5177\(03\)00125-0](https://doi.org/10.1016/s0261-5177(03)00125-0)
- OECD. (2024). Þjóðlegir og svæðisbundnir húsnæðisverðsvísitölur. [https://data-explorer.oecd.org/vis?lc=en&fs\[0\]=Topic%2C1%7CEconomy%23ECO%23%7CPrices%23ECO_PRI%23&pg=0&fc=Topic&bp=true&snb=30&vw=tb&df\[ds\]=dsDisseminateFinalDMZ&df\[id\]=DSD_RHPI%40DF_RHPI_ALL&df\[ag\]=OECD.SDD.TPS&df\[vs\]=1.0&dq=COU.ISL.A.RHPI.IX.. Z. T. T&to\[TIME_PERIOD\]=false&pd=2014%2C2024](https://data-explorer.oecd.org/vis?lc=en&fs[0]=Topic%2C1%7CEconomy%23ECO%23%7CPrices%23ECO_PRI%23&pg=0&fc=Topic&bp=true&snb=30&vw=tb&df[ds]=dsDisseminateFinalDMZ&df[id]=DSD_RHPI%40DF_RHPI_ALL&df[ag]=OECD.SDD.TPS&df[vs]=1.0&dq=COU.ISL.A.RHPI.IX.. Z. T. T&to[TIME_PERIOD]=false&pd=2014%2C2024)
- Oksuz, M., & Uzut, I. (2023). Áhrif Airbnb á offerðamennsku: Cittaslow-dæmið. Í Ritgerðum ráðstefnunnar um stjórnun ferðapjónustu um alla heimsálfur (bls. 17–18). University of South Florida. <https://digitalcommons.usf.edu/m3publishing/vol16/iss283447312023/1>
- Paniccia, P. M. A., & Leoni, L. (2017). Samþróun í ferðapjónustu: Dæmi um Albergo Diffuso. Current Issues in Tourism, 22(10), 1216–1243. <https://doi.org/10.1080/13683500.2017.1367763>

Perspective Destination Netherlands 2030. (21. apríl 2021). NBTC. <https://www.nbtc.nl/en/site/destination-netherlands/perspective-destination-netherlands-2030>

RTE. (2023). Skortur á ferðamannagistingu mun kosta geirann 1,1 milljarð evra. <https://www.rte.ie/news/business/2023/0329/1366872-shortage-of-tourist-accommodation-to-cost-sector-1-1bn/>

SKP.SI. (2020). Vizija slovenskega podeželja. [Á netinu]. https://skp.si/wp-content/uploads/2019/09/Vizija_SLO_podezelja_sticisce_SVARUN_sklepna_verzija.pdf [Sótt 20. september 2024].

Hagstofa Íslands. (2022). Heimilin: Staða á húsnæðismarkaði eftir gerðum heimila 2004-2022. https://px.hagstofa.is/pxis/pxweb/is/Samfelag/Samfelag_lifskjor_4_husnaedismal_0_stadaahusnaedismarkadi/LIF03215.px/table/tableViewLayout2/

Hagstofa Íslands. (2023a). Íbúafjölda- og ferðapjónustustatistik. Sótt þann 11. október 2024, af https://px.hagstofa.is/pxis/pxweb/is/Efnahagur/Efnahagur_thjodhagsreikningar_ferdathjonustureikningar_ferdathjonustureikningar/SAM08005.px/table/tableViewLayout2/

Hagstofa Íslands. (2023c). Ferðapjónustureikningar - Hlutfall ferðapjónustu af vergri landsframleiðslu, %.

Hagstofa Íslands. (2024). Íbúafjöldi landsins var 383.726 í byrjun árs 2024. <https://www.hagstofa.is/utgafur/frettasafn/mannfjoldi/mannfjoldinn-1-januar-2024/>

STO. (2024). Stefna slóvenska ferðapjónustunnar 2022-2028. <https://www.slovenia.info/en/press-centre/news-of-the-tourism-press-agency/19522-the-government-adopts-a-new-seven-year-2022-2028-slovenian-tourism-strategy> [Sótt 20. september 2024].

Hagstofa Íslands. (2023b). Framlag ferðapjónustu til verg landsframleiðslu. Sótt 11. október 2024 af https://px.hagstofa.is/pxis/pxweb/is/Efnahagur/Efnahagur_thjodhagsreikningar_ferdathjonustureikningar_ferdathjonustureikningar/SAM08006.px/table/tableViewLayout2/

The Irish Times. (2023, júní). Írland mun missa af loftslagsmarkmiðum ársins 2030 um verulegt bil, spáir EPA. <https://www.irishtimes.com/environment/2023/06/02/ireland-to-fall-well-short-of-its-climate-targets-and-exceed-carbon-budgets-up-to-2030-by-a-wide-margin-epa-predicts/>

The Irish Times. (2024). Fallegar eyðileggjandi byggingar Írlands og yfirgefinn arkitektúrglæsileiki – The Irish Times. <https://www.irishtimes.com/culture/books/2024/05/06/irelands-beautiful-ruined-buildings-and-abandoned-architectural-grandeur/>

SKP.SI. (2020). Vizija slovenskega podeželja. [Á netinu]. https://skp.si/wp-content/uploads/2019/09/Vizija_SLO_podezelja_sticisce_SVARUN_sklepna_verzija.pdf [Skoðað 20. september 2024].

Hagstofa Íslands. (2022). Heimilin: Staða á húsnæðismarkaði eftir gerðum heimila 2004-2022. https://px.hagstofa.is/pxis/pxweb/is/Samfelag/Samfelag_lifskjor_4_husnaedismal_0_stadaahusnaedismarkadi/LIF03215.px/table/tableViewLayout2/

Hagstofa Íslands. (2023a). Íbúafjölda- og ferðapjónustustatistik. Sótt 11. október 2024, af https://px.hagstofa.is/pxis/pxweb/is/Efnahagur/Efnahagur_thjodhagsreikningar_ferdathjonustureikningar_ferdathjonustureikningar/SAM08005.px/table/tableViewLayout2/

Hagstofa Íslands. (2023b). Ferðapjónusta og framlag til verg landsframleiðslu. Sótt 11. október 2024 af https://px.hagstofa.is/pxis/pxweb/is/Efnahagur/Efnahagur_thjodhagsreikningar_ferdathjonustureikningar_ferdathjonustureikningar/SAM08006.px/table/tableViewLayout2/

Hagstofa Íslands. (2023c). Ferðapjónustureikningar - Hlutfall ferðapjónustu af vergri landsframleiðslu, %.

<https://hagstofa.is/talnaefni/atvinnuvegir/ferdathjonusta/ferdathjonustureikningar/>

Hagstofa Íslands. (2024). Íbúafjöldi landsins var 383.726 í byrjun árs 2024.

<https://www.hagstofa.is/utgafur/frettasafn/mannfjoldi/mannfjoldinn-1-januar-2024/>

STO. (2024). Stefna slóvenska ferðapjónustunnar 2022-2028. <https://www.slovenia.info/en/press-centre/news-of-the-tourism-press-agency/19522-the-government-adopts-a-new-seven-year-2022-2028-slovenian-tourism-strategy> [Sótt 20. september 2024].

The Irish Times. (2023, júní). Ireland to miss 2030 climate targets by wide margin, EPA predicts.

<https://www.irishtimes.com/environment/2023/06/02/ireland-to-fall-well-short-of-its-climate-targets-and-exceed-carbon-budgets-up-to-2030-by-a-wide-margin-epa-predicts/>

The Irish Times. (2024). Fallegar eyðilagðar byggingar Írlands og yfirgefinn arkitektúrglæsileiki – The Irish Times.

<https://www.irishtimes.com/culture/books/2024/05/06/irelands-beautiful-ruined-buildings-and-abandoned-architectural-grandeur/>

Sameinuðu þjóðirnar. (2024). Markmið Sameinuðu þjóðanna um sjálfbæra þróun. <https://sdgs.un.org/goals> [Skoðað 21. september 2024].

UNWTO. (á.d.). Vettvangur ferðapjónustu fyrir sjálfbærnimarkmið Sameinuðu þjóðanna. Sameinuðu þjóðirnar – Alþjóðastofnun ferðapjónustunnar. <https://www.tourism4sdgs.org>

UNWTO. (2018). UNWTO setur á laggirnar netvettvang til að ná sjálfbærnimarkmiðum Sameinuðu þjóðanna með ferðapjónustu. Ferðamálastofa Sameinuðu þjóðanna. <https://www.unwto.org/global/press-release/2018-07-23/unwto-launches-online-platform-achieve-sdgs-through-tourism#:~:text=Tourism4SDGs.org%20is%20a%20co,to%20tourism%20and%20sustainable%20development>.

UNWTO. (2018). UNWTO setur á laggirnar netvettvang til að ná markmiðum Sameinuðu þjóðanna um sjálfbæra þróun í gegnum ferðapjónustu. Sameinuðu þjóðirnar – Alþjóðastofnun ferðapjónustunnar. <https://www.unwto.org/global/press-release/2018-07-23/unwto-launches-online-platform-achieve-sdgs-through-tourism#:~:text=Tourism4SDGs.org%20is%20a%20co,to%20tourism%20and%20sustainable%20development>.

UNWTO. (á.d.). Vettvangur ferðapjónustu fyrir markmið Sameinuðu þjóðanna um sjálfbæra þróun. Sameinuðu þjóðirnar – Alþjóðastofnun ferðapjónustunnar. <https://www.tourism4sdgs.org>

Wachsmuth, D., & Weisler, A. (2018). Urban Geography, 39(6), 914-935.

<https://doi.org/10.1080/02723638.2018.1426781>

Wearing, S., Stevenson, D., & Young, T. (2017). Journal of Sustainable Tourism, 25(6), 767-782.

<https://doi.org/10.1080/09669582.2016.1259723>

World Tourism Organization and United Nations Development Programme (2018). Ferðapjónusta og markmið sjálfbærrar þróunar – Ferðalag til ársins 2030. <https://doi.org/10.18111/9789284419401>

XOTELS - Revenue Management Consulting. (3. maí 2024). Skilgreining / Merking Bed & Breakfast. Xotels. <https://www.xotels.com/en/glossary/bed-and-breakfast>

World Tourism Organization and United Nations Development Programme (2018). Ferðapjónusta og markmið sjálfbærrar þróunar – Ferðalag til ársins 2030. <https://doi.org/10.18111/9789284419401>

XOTELS - Revenue Management Consulting. (2024, 3. maí). Skilgreining / merkingu Bed & Breakfast. Xotels.
<https://www.xotels.com/en/glossary/bed-and-breakfast>

XOTELS - ráðgjöf um tekjustjórnun. (2024b, 3. maí). Skilgreining / merkingu sveitahótels. Xotels.
<https://www.xotels.com/en/glossary/country-house-hotel>

XOTELS - ráðgjöf um tekjustjórnun. (2024c, 3. maí). Skilgreining / merkingu háskólaheimilis. Xotels.
<https://www.xotels.com/en/glossary/glostel>

XOTELS - ráðgjöf um tekjustjórnun. (2024c, 3. maí). Skilgreining / merkingu glostels. Xotels.
<https://www.xotels.com/en/glossary/glostel>

XOTELS - Revenue Management Consulting. (2024b, 3. maí). Skilgreining / merkingu sveitahótels. Xotels.
<https://www.xotels.com/en/glossary/country-house-hotel>

XOTELS - ráðgjöf um tekjustjórnun. (2024c, 3. maí). Skilgreining / merking glostel. Xotels.
<https://www.xotels.com/en/glossary/glostel>

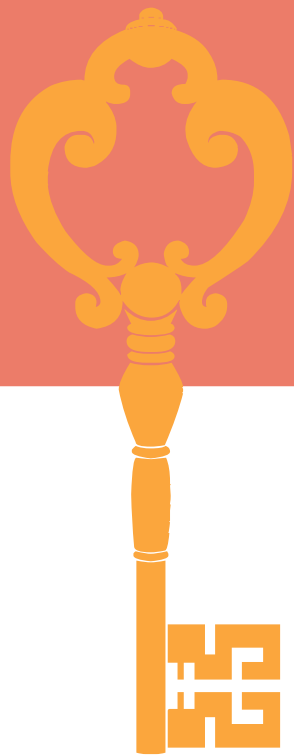
XOTELS - Revenue Management Consulting. (2024c, 3. maí). Skilgreining / merkingu háskólaheimilis. Xotels.
<https://www.xotels.com/en/glossary/hostel>

Ye, Q., Zhang, Z., & Law, R. (2019). International Journal of Hospitality Management, 82, 89-98.
<https://doi.org/10.1016/j.ijhm.2019.03.008>

Zervas, G., Proserpio, D., & Byers, J. W. (2017). Marketing Science, 36(1), 73-99.
<https://doi.org/10.1287/mksc.2016.0996>

07

Frekari upplýsingar

Fyrir frekari upplýsingar heimsækið <https://epicstays.eu/>, þar sem þið getið hlaðið niður Epic Stays Compendium, skoðað námskeið okkar um starfsmenntun og þjálfun og fræðst nánar um aðrar sveitargistingar um alla Evrópu.

Fjármagnað af Evrópusambandinu. Skoðanir og viðhorf sem hér koma fram eru hins vegar eingöngu höfundar (höfunda) og endurspegla ekki endilega skoðanir Evrópusambandsins né Framkvæmdarstofnunar Evrópu um mennta- og menningarmál (EACEA). Hvorki Evrópusambandið né EACEA bera ábyrgð á þeim.

Co-funded by
the European Union